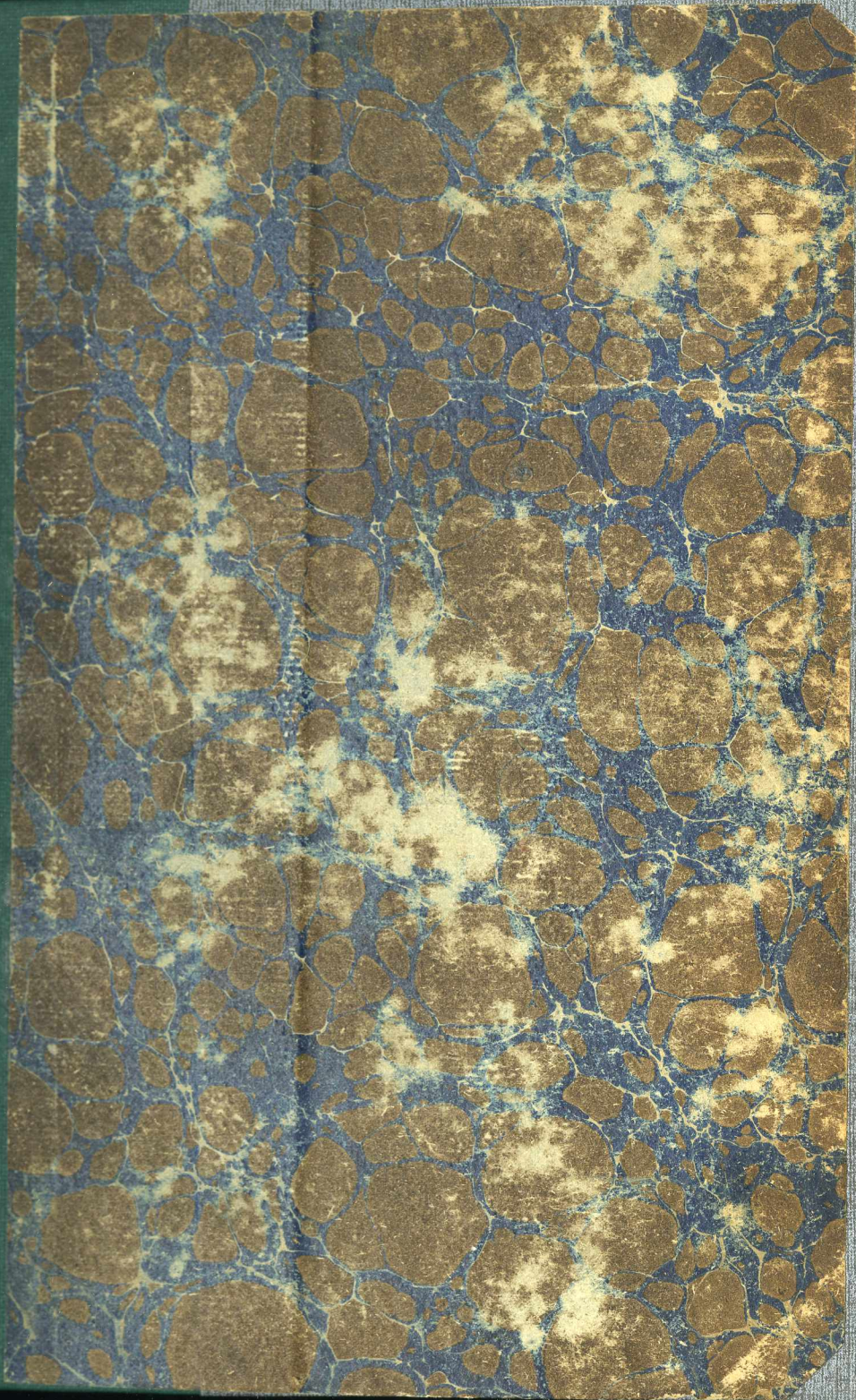

Politikai
röpiratok

117.

Második javított kiadás.

Prolet. Egyh. Lap tek. per. könyv

MINŐ PÉNZÜNK LESZ ?

117
991
Az 1858. Nov. 1-én életbelépendő

UJ PÉNZVISZONYOK

KÖNNYEN ÉRTHETŐ MAGYARÁZATA,

mely magában foglalja :

A BÉCSI 1857. JAN. 24-iki PÉNZSZERZŐDÉS LÉNYEGES PONTJAIT ;

A SZERZŐDŐ KORMÁNYOKTÓL HOZOTT FŐBB KÜLÖNCIKKEKET ;

AZ 1857. JUN. 14. ÉS 1858. APRIL 27-én KELT CS. RENDELETEKET ;

A SZÜKSÉGES ÁTSZÁMITÁSI TÁBLÁKAT,

FORDÍTÓNAK ERRE VONATKOZÓ GYAKORLATI UTASÍTÁSAIT,

ÉS KÉT KAMATTÁBLÁJÁT.

LAKNER NYOMÁN

WENINGER VINCE,

mérnök, a pesti kereskedelmi akademia mennyiség-tanára

4.
Ara 36 pkr.

PEST, 1858

KIADJA RÁTH MÓR.

MINŐ PÉNZÜNK LESZ?

Az 1858. Nov. 1-én életbelépendő

ÚJ PÉNZVISZONYOK KÖNNYEN ÉRTHETŐ MAGYARÁZATA,

mely magában foglalja :

A BÉCSI 1857. JAN. 24-iki PÉNZSZERZŐDÉS LÉNYEGES PONTJAIT ;
A SZERZŐDŐ KORMÁNYOKTÓL HOZOTT FŐBB KÜLÖNCZIKKEKET ;
AZ 1857. JUN. 14. ÉS 1858. APRIL 27-én KELT CS. RENDELETEKET ;

A SZÜKSÉGES ÁTSZÁMITÁSI TABLAKAT,
FORDITÓNAK ERRE VONATKOZÓ GYAKORLATI UTASÍTÁSAIT,
ÉS KÉT KAMATTÁBLÁJÁT.

LAKNER NYOMÁN

WENINGER VINCE,

mérnök, a pesti kereskedelmi akadémia mennyiség tanára.

PEST, 1858.

KIADJA RÁTH MÓR.

MINŐ PÉNZÜNK LESZ?

Az 1858. Nov. 1-én életbe lépő

ÚJ PÉNZVÁLSZONYOK

KÖNYVEN KIADVA MAGYARÁZVA

nyolc részre felosztva:

Az 1857. Jan. 24-án a pénzügyminiszter által kiadott
a pénzügyi rendszertől hozott törvénycikket,
az 1857. Jan. 19. és 1858. April 27-én hozott rendelkezéseket

A BRÜKKEGÉS ÁTSZÁMLÁSI TÁBLÁKAT

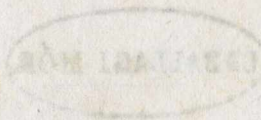
ÉRTÉKELÉSEK ÉS VIZSGÁLÓ TÁBLÁKAT

ÉS KÉT KAMATTÁBLÁKAT

ELŐZŐ RÉSZ

WEININGER VINCZ

kiadta a pesti kereskedelmi akadémiánál a könyv kiadó

1858. ÉVI

Nyomatott Beimel J. és Kozma Vazulnál Pesten. 1858.

Minden állam egy bizonyos mérték szerint vereti pénzeit, azaz meghatározza, hogy az mily szintartalmú (belbecsü) és sulyú legyen a végre, hogy a törvény által érvényesnek elismertessék.

Szintartalom (Feingehalt) alatt értjük azon arany vagy ezüst mennyiséget, mely az éremben vagy általában a pénzverésre szánt ércekeverékben foglaltatik. A nemes ércek lágysága ugyanis igényli, miszerint azok valamely keményebb érceinek hozzáadványa (Zusatz) által, a mihez vörösréz használtatik, keményebbé váljanak. A finomságot illetőleg tehát pontosan meg kell határozni, mennyi a keverékben lévő nemes érc-tartalom.

A sulyra nézve a törvény meghatározza, miszerint egy bizonyos pénznemben hány pénz érem (pl. hány tallér, forint stb.) veressék a súlyegységből, például a fontból, kölni márkából stb.

Azon törvényesen megalapított mérték, a mely szerint valamely állam érmeit azok mind belbecsét mind sulyát illetőleg vereti, pénz láb-nak (Münzfusz) neveztetik. Igy például eddig Austriában a 20 frtos pénzláb volt használatban, t. i. egy kölni márka (mely 16 lat) tiszta ezüsből 20 forint veretett, és e szerint határozódott meg a tallér, huszas stb. szintartalma, vagy máskép mondva: meghatározatott hogy a mennyiség hányad része legyen nemes érc, hányad része pedig vörösréz.

Ezen rendezések különbsége szerint különböző pénzlábak voltak Némethonban, melyek közül a nevezetesbek következők:

1) a régi birodalmi pénzláb 1759-ből, mely szerint a márka tiszta ezüsből nyolcz tallér vagy pedig 12 frt. veretett.

2) A Szászhon és Brandenburg között Zinna városkában 1667-ben megalapított úgynevezett Zinna-féle pénzláb (2 márka ezüst= $10\frac{1}{2}$ tallér vagy $15\frac{3}{4}$ frt.)

3) A lipesei vagy is 18 frtos (12 talléros) pénzláb, mely Szászhon, Brandenburg és Braunschweig által 1696-ban egyesség útján behozatván 1738-ban birodalmi pénzláb lett de általánosán el nem fogadtatott. Ez még most Mecklenburgban és 1830—1835-ben még egy részt Hannovera és Braunschweigban érvényes volt.

4) A porosz 21 frtos pénzláb (a porosz pénzverés igazgatója Dr. Graumann után, Graumann-féle pénzlábnak is nevezve) 1750 óta Poroszthonban és a vámegyleti államok pénzszerződése óta mindannyi éjszaki vámegyleti államokban használtatik (1 márka ezüst= 14 tallér vagy 21 forint.)

5) Az egyezményi (conventionális vagyis 20 forintos) pénzláb, mely egy Austria és Bajorhon közti szerződés alapján 1753-ban behozatott. Ehhez 1753-ban a bajor, sváb, a felső- és alsórajnai kerület, a szász-herceg és a választó fejedelem lépett, és ezen pénzláb ujjabb időkig Némethon legnagyobb részében (kivéve : Poroszont, Holsteint, Mecklenburgot, Oldenburgot és a szabad Hamburg, Brema és Lübeck városokat) érvényes volt, jelenleg azonban csak még Austriában létezik. Az ezen pénzláb szerint vert pénz érmek egyezményi pénz (Conventions-Münze) név alatt ismeretesek; Szászthonban ezt váltó-pénznek (Wechselzahlung) is nevezik.

6) A 24 frtos láb. Ez ugyan nem különös pénzláb, hanem az előbbinek egy faja, szerinte 1 márka ezüst= 24 frt. vagy 16 tallér; 1776 óta Bajorthonban és a szomszéd államokban, az 1838-diki pénzszerződés óta

pedig Bajorhon, Würtemberg, Baden, Hohenzollern, a hesseni nagyhercegség, Coburg, Nassau és Meinin-
gában használtatott. Ezen államokban most azonban a
24 frtos láb helyett

7) a $24\frac{1}{2}$ frtos láb volt használatban, melysze-
rint 1 márka ezüst = $24\frac{1}{2}$ frt.

Hogy azon üzleti akadályoknak, melyeket a sok-
féle pénzlábak okoztak, vége vessék, Poroszonnak
fölvívása következtében a vámegyleti államok már
1838-ban (július 30-dikán) Drezdában egy pénzszer-
ződést kötöttek, melynél fogva éjszaki Némethonban
egy márka tiszta ezüsből 14 tallér, déli Némethonban
pedig $24\frac{1}{2}$ frt. veretett.

Miután egyrésről Austria és a liechtensteini her-
cegség, másrésről az 1838-diki pénzegység által
egyesült vámegyleti államok egy a közös pénzegyes-
ség megalapítására vonatkozó tanácskozás létesítésé-
megegyeztek, az e célra kinevezett meghatalmazottak
Bécsben összegyültek és egy pénzszerződést hoztak lét-
re, melynek lényeges pontjai itt következnek:

1. Az új pénz súlyegysége.

1-ső C i k k. Az 500 gramm súlyu font, mely a vámadózta-
tásnál már használatban van, képezze ezentul az egyezkedő ál-
lamokban a pénzverésnél az alapot és ezek pénzverőházaiban
mint kiválólagos súlyegység hozassék be. A font e célra az eze-
redrészi beosztással és alsóbb tizedes fokozattal láttassék el.

1. K ü l ö n c i k k. A lehetőségig legnagyobb összhangzás elérésére, a
súlyegység elkészítése a berlini pénzverde által fog eszközöltetni az egyez-
kedő államok mindannyi pénzverőházaik részére, mire nézve attól egy
aranyozott egy f o n t e s s ú l y (=500 gramm) az egyezkedő államok
minden pénzverdéjének (a készitési költség megtérítése mellett) azon bi-
zonyítvánnyal fog átküldetni, hogy az a Berlinben lévő alapfonttal
pontosan megegyez. Különös kívánatra még ezenkívül egy a lehető leg-
nagyobb pontossággal készített súlymért (Gewichtsatz) a fontból és en-
nek részeitől képezve, fog elküldetni.

2. A szerződő államok pénzverdékük igazgatóit arra fogják utasítani,
miszerint azok minden használatba kerülő súlyt az alapsúlylyal összhang-

zatba hozzanak. A pénzverde főnökeinek kiválólag kötelességévé fog tétetni, hogy azok a súlyokat a nagyobb vagy kisebb használat szerint szüntelen figyelet alatt tartásák, és legalább egyszer évenként minden súlyt, annak az alapsúlylyal való összehasonlítása által, vizsgálat alá vegyenek. Ha valamely pénzverde kívánatosnak találná alapsúlyait másrésről megvizsgáltatni, az Berlinben történjék.

E szerint ezentul nem a kölni márka, hanem a vámfont lesz a súlyegység; a vámfont tökéletesen 500 grammot nyom, míg a márka súlya a különböző államokban változott:

a badeni márka	233,6400	a bécsi márka	233,870
lipcsei „	233,8123	kurhesseni már.	233,906
braunschweigi	233,8555	bajor „	233,950
hannoverai	233,8555	m. frankfurti	233,967

Hogy nemesak ugyanazon egy szintartalom szerint történjék a pénzverés, hanem a súlyegység is mindenhol ugyanazon egy legyen, a berlini pénzverdében egy oly vámfont fog készíttetni, mely minden használás nélkül őrizet alatt fog tartatni a végre, hogy avval szükség esetében az egyezkedő államok súlyainak megvizsgálása és összehasonlítása megtörténhessék. Ugyanazon pénzverde a többi államoknak egy az alapsúlylyal pontosan egyező fontsúlyt fog átengedni. Miután a súlyok a használatban elkopnak és könnyebbé válnak, a vizsgálás és az alapsúlylyal való összehasonlítás évenként legalább egyszer fog megtörténni.

2. Az uj pénzlábak.

2. Cikk. Az ezüst pénzérték megtartása mellett és az új vámfont alapján, az egyes egyezkedő államokban a pénz szerkezet a szerint, a mint ott eddig a tallér garasokra osztással, a forint századrésznyi vagy pedig krajezár beosztással használatban volt, vagy a körülményeknek megfelelőleg behozatni fog, ezen-tul vagy a 30 talléros pénzláb (az eddigi 14 talléros láb helyett, melly szerint 30 tallér = egy vámfont tiszta ezüst, vagy

a 45 forintos láb mely szerint 45 frt = 1 vámfont tiszta ezüsttel és mely a mostani 20 frtos láb helyére lép, vagy az $52\frac{1}{2}$ frtos láb (a mostani $24\frac{1}{2}$ forintos láb helyett) mely szerint $52\frac{1}{2}$ frt = 1 vámfont tiszta ezüsttel, — fog országos pénzláb gyanánt szolgálni.

3. A szerződő államok osztályozása a pénzlábat illetőleg.

3. Cikk. Törvényes pénzláb leend:

a) A 30 talléros láb a porosz, (kivéve a Hohenzollern féle tartományt), szász és hannoveri királyságokban, a hesseni választófejedelemben, a szász nagyhercegségben, a szász-altenburgi, szász-góthai, braunschweigi, oldenburgi és birkenfeldi, anhalt-dessau-kötheni és anthalt-berenburgi hercegségekben, a schwarzburg-sondershausi, schwarzburg-rudolstati, waldeck és pyrmoniti, idősb és fiatalabb Reusz-ág, schaumburg-lippei és lippei fejedelemségben.

b) A 45 frtos láb az osztrák császárságban és lichtensteini hercegségben.

c) Az $52\frac{1}{2}$ frtos láb a bajor és württembergi királyságban, a badeni- hesseni- nagyhercegségben, a szász-meinigi hercegségben, a szász-coburgi fejedelemségben, a Hohenzollern féle porosz tartományban, a nassau hercegségben, a schwarzburg-rudolstati fejedelemség fő urodalmában, a birkenfeldi hercegségben, a hessen-hamburgi landgrófságban és Frankfurt szabad városban. Ennélfogva „tallér pénzláb“ alatt a 30 talléros illetőleg 14 talléros láb, „osztrák pénzláb“ alatt a 45 frtos és végre „délnémet pénzláb“ alatt az $52\frac{1}{2}$ frtos illetőleg a $24\frac{1}{2}$ frtos pénzláb fog értetni.

4. Az eddigi 14 talléros és $24\frac{1}{2}$ frtos lábak pénzei.

4. Cikk. A 30 talléros és $52\frac{1}{2}$ frtos pénzlábak pénzei egyértékűek lesznek a megfelelő 14 talléros és illetőleg $24\frac{1}{2}$ frtos pénzláb szerint eddig vert egynevű pénzekkel oly formán, hogy minden fizetéseknel és kötelezettségeknél, a mennyiben a 8-dik cikkben kijelölt egyezés meg nem történnék, a 14 talléros és $24\frac{1}{2}$ frt.

pénzlábak eddigi pénzei és a megfelelő 30 talléros és $52\frac{1}{2}$ frtos lábak új pénzei között különbséget tenni nem szabad.

5. A pénzverés, minősége és mennyiségére nézve.

5. Cikk. Minden szerződő állam pénzverésében oly érmekre fog szorítkozni, melyek az egyességi pénzlábbal (2. és 3. cikk) összhangzó számításnak megfelelnek. Austriának kivételesen fenmarad joga úgynevezett „keleti tallérok“-at (Levantiner-Thaler) Mária Theresia császárnő arcképével s 1780 év számmal az akkori súly és belbecs szerint kereskedelmi pénzüket veretni. Mint megengedhető legkisebb az országos pénzláb szerint verhető főpénzrészek lesznek: a 30 talléros lánál az $\frac{1}{6}$ tallér, a 45 frtos lánál az $\frac{1}{4}$ frt., az $52\frac{1}{2}$ frtos lánál az $\frac{1}{4}$ frtos pénzdaráb. A kormányok kötelezik magukat a főpénzrészek verését a mutatkozó szükséghez alkalmazni.

II-ik külön cikk. Az 1857 évszámmal ellátott pénzek már az új súlyegység alapján veressenek.

III-ik külön cikk.

1) A 45 frtos pénzlábra térő államok, a 2-dik cikk szerint, mely a kiszabott új országos pénzlábakra vonatkozik, az új pénzlábnak mint kizárólagos országos pénzlábnak életbeléptetését birodalmukban oly formán eszközöndik, hogy az illető rendszabályok és rendezések legkésőbb 1859-iki január 1-én megtörténtek legyenek.

2) Azon államokban, melyek ezen szerződés alapján egy új pénzlábat nyerne, ennek életbeléptével az eddigi pénzláb megszűnjék.

3) A Szászthon, Hessen választó-fejedelemség és a talléros pénzlábra tért thüringi egyesült államok között 1838-ban (július 30.) létesült szerződés II-ik külön cikke 4-dik pontjában levő azon jog kikötés, mely szerint a 14 talléros lánál megfelelő tizedesrendszer behozassék, elintézettnek tekintendő.

4) Az egyleti pénzekon kívül még következő pénzek fognak a forgalomnak átadatni:

a) a 30 talléros pénzláb szerint $\frac{1}{6}$ tallérosok és a szász királyságban még $\frac{1}{3}$ tallérosok is.

b) a 45 frtos pénzláb szerint: 2, 1 és $\frac{1}{4}$ forintosok.

c) Az $52\frac{1}{2}$ frtos láb szerint: 2, 1, $\frac{1}{2}$ és $\frac{1}{4}$ forintosok.

5) Az új pénzsúly-egység életbelépésével a 14 talléros láb szerint készült eddigi egytallérosok verése azonnal félben hagyassék.

6) Austria és a délnémet pénzlábat követő államok először is egyleti tallérokat veressenek, ennek megtörténtével pedig a mutatkozó szükséghez képest kétforintosakat. Austria a 45 frtos pénzláb elfogadásának idejétől fogva, szintugy s délnémet államok minden pénzszak alatt, legalább háromszor annyi egyleti egytallérokat veressenek mint 2 frtosokat.

7) A szerződő államok fentartják maguknak a jogot egy vagy két-tallérosokat, mint országos pénzeket, bizonyos országos célokra p. történeti események emlékére a bányászatnál szokás szerint használt bányász-tallérul stb. veretni.

E szerint jövőben csak három pénzláb leend használatban, és Austriában a 20 frtos pénzláb helyett a 45 frtos, azaz: mig eddig egy kölni márka tiszta ezüsből 20 frt veretett, ezentul egy vámfontból 45 frt fog veretni. Minthogy a kölni márka ugy viszonylik a vámfonthoz mint 233,87 : 500, a vámfontból csak 43 frtot kellene veretni, és igy az uj forint 5% -el vagy $\frac{1}{20}$ -al kevesebb ezüstöt tartalmaz (a szintartalomról később fogunk szólni) mint az eddigi forint. Az uj pénzből 2, 1 és $\frac{1}{4}$ forintosok veretnek, és pedig az egyleti pénzekon kívül először is 2 frtosok oly formán, hogy háromszor annyi talléros készüljön mit 2 frtos. A mostani forint, huszas és tizes helyébe tehát Austriában (leginkább a belforgalomra nézve) országos pénzü 2, 1 és $\frac{1}{4}$ forintosok jönnek, a miből látni, hogy a legkisebb valódi ezüstpénz az $\frac{1}{4}$ frt leend; az ennél kisebb ezüstpénzek pedig csak váltópénznek tekintendők.

Austria kiköté magának, ezentul is „keleti tallérokat“ verhetni 1780 évszámmal, az akkori szintartalom és súly szerint. Ezen tallérok keleten igen elterjedtek, éjszaki Afrikában, a Nilus partjain, sőt még Abyssiniában lehet azokat találni, hol is ha a koronában a hét gyöngy és az F. S. jel látható, azok teljes súlyuaknak tekintetnek.

6. Az országos pénzláb pontos követése, a több vagy kevesebbeni eltérés (Remedium) meg nem engedése.

6. Cikk. A szerződő államok kötelezik magukat mind a főpénzeknél mind ezek részeinél a folyópénzeknél a kiszabott országos pénzlábat hiven követni és lehető legnagyobb szorgalommal azon lenni, hogy az egyes pénzdarabok tökéletes súlyuak és szintartalmuak legyenek. Kiválólág azon elvet fogadják el, miszerint a több vagy kevesebbeni eltérés (Remedium) ürügye alatt a pénzdarabok súlyában és szintartalmában semmi hiány ne legyen, és az eltérés csak a lehetőségen kívül eső pontosság követésénél engedtessek meg.

IV. Külön cikk. 1) A sz. államok kötelezik magukat a pénzverést kivétel nélkül mindenkor közvetlenül az állam költségén végbevitetni. Ennélfogva az állam a pénzverést semmi féle jogcím és ürügy alatt magán személynek vagy testületnek át nem engedheti, mert a haszonrészek engedése vagy a verés költségeinek megtérítése által származó magánérdek meg nem egyezhető a pénzveréssel. Ez által azonban nincs kizárva azon jog, pénzt egy más egyleti állam által veretni.

2) A sz. állam oly formán fognak intézkedni, hogy pénzverdéjükben a pénzveréshez használandó érckeverékből merítések vizsgálása (a szintartalmat illetőleg), két egymást ellenőrködő hivatalnok által akkép történjék, hogy ezek mindegyike külön, saját felelőség alatt azt végbevigye; továbbá, hogy az új vertpénzek nemcsak (a forgalomban bocsátás előtt) egy több darabon végbe viendő szintartalmat és súlyt illető próba alá vetessenek, hanem az összes vertpénzek a pénzem szerint kiválasztott hibás lemezek és pénzdarabok, közép szintartalmuk meghatározására időnkint összeolvasztatván, ezen olvadékból merített próbák két hivatalnok által szintartalom végett megvizsgáltassanak.

3) A sz. államok intézkedni fognak a fölött, hogy az illető felelős hivatalnokok által lajstromok és naplók vitessenek minden a pénzek közép szintartalmára vonatkozó vizsgálatok fölött; a sz. államok egymásnak azon könyvek megtekintését megengedik, és kívánatra részletesebb felvilágosítást nyujtandnak pénzverdéjük üzletéről és folyamáról.

Az itt említett határozatok célja a lehető legnagyobb pontosságot elérni a pénzek súlyában. Ugyanazon fontos elv tüzetett ki, hogy a pénzverés a kincstár közvetlen költségén történjék, miért is a pénzverést

nem lehet egy közvetlenül hasznot hajtó üzletnek tekinteni. Angolhonban, hol ezen elv már régebben használatban van, a pénzéremnek oly érték tulajdonított, a melylyel az a forgalomban birt; máshol az csekélyebb szintartalomban veretik, mint azt a költségek fedezése igényli, ugy annyira hogy némely állam ez úton évenként jelentékeny összeget nyer. Ezen nyereséget, mely verésidj-nak (Prägeschatz) neveztetik, az állam minden pénznél nyeré, mert a pénz szintartalmát a költségek fedezésére nem a létező arany és ezüst árakhoz mért viszonyban kisebbité, hanem jóval nagyobb viszonyban; ennek következtében az ily csekélyebb szintartalmu pénzek külföldön el nem fogadtattak, hanem utánoztattak. E bajon a föntebbi határozatok által segítve van, s a pénzverés magán egyénekre és testületekre át nem ruházható, melyek azt természetesen csak nyereség okáért tennék.

Egy más igen fontos határozat a több vagy kevesebbeni eltérésre (Remedium) vonatkozik. Ugyanis miután a keveréknek előállítása a kívánt viszonyban legjobb akarattal is majdnem lehetetlenség, mostanáig a pénz-nagy a legtöbb államban nem volt felelős a pénzek súlya és szintartalma szigoru pontosságáról, hanem bizonyos határok tüzettek ki neki a pénz súlya és belbecsére nézve. Ezen eltérést a súlyt illetőleg súly-végeltérésnek, a szintartalmat illetőleg pedig belbecs-végeltérésnek nevezik.

7. A szintartalom meghatározása.

7. Cikk. A szintartalom ezeredrészekben fog kifejeztetni. Az ezüstpénzek szintartalmának meghatározásánál a nedves ut követendő.

A szintartalom meghatározásánál tehát meg fog mondatni, hogy ezer rész keverékben mennyi a tiszta

ezüst és mennyi a hozzátét. A szintartalom kémlés azelőtt karc által történt, melyhez 16 különböző próbatű használtatott, ezek elseje tiszta tehát 16 latos ezüstről volt, minden következőben egy-egy lattal több volt a vörösréz. Egy próbakövön a vizsgálandó ezüsttárgyval egy karc tétetett valamint a próbatűkkel is, ezután megvizsgáltatott, hogy mely tűkarc hasonlít leginkább a tárgy karcához. Ujabb időkben azonban, leginkább a híres természettudós Gay-Lussac ajánlatára, a nedves próba vagyon használatban, melynél a szintartalom feloldás által adódik ki, és ez azon mód, mely ezüstpénzeink kémlésére behozatott.

8. Az egy- és kéttallérosokról.

8. Cikk. Az általános és kölesönös forgalom könnyítésére a szerződő államokban két, a 2-ik cikkben említett pénzlábaknak megfelelő, főpénz veressék „egyleti tallér“ név alatt, ugyanis:

1) Az egyleti „egy talléros“ $\frac{1}{30}$ font ezüsttartalommal, melynek értéke a tallérláb szerint 1 tallér, „osztrák értékben“ $1\frac{1}{2}$ frt., „délnémet értékben“ $1\frac{3}{4}$ frt.

2) Az egyleti „kéttalléros“ $\frac{1}{15}$ font tiszta ezüsttartalommal, mely a tallérláb szerint 2 tallér, osztrák értékben 3 frt, délnémet értékben $3\frac{1}{2}$ frt. Ezen egyleti pénzeket a szerződő államok egész területén, minden álladalmi, községi és bárminemű más pénztárnál, szintugy a magánforgalomban és váltófizetések-nél el kell fogadni. E területen nem különben mindenki kikötheti magának, hogy a tartozási vagy követelési kiegyenlítés ily pénznemben teljesíttessék.

E pont egy a szerződés legfontosabbjaiból, miután meghatározza azon pénzeket, melyek nemcsak a szerződő államok egyikében, hanem az egylet egész területén törvényes érvényességgel bírnak. Ezen pénzek, melyek megkülönböztetésül az országos pénzekről egyleti pénzeknek neveztetnek, egy vagy két talléro-

sok. Egy ily egytalléros $1\frac{1}{2}$ frtot ér Austriában, azonban nem az eddigi hanem az új 45 frtos láb szerint. Ezen pénzek nemcsak állandalmi és nyilvános pénztáraknál, hanem a magánforgalomban is egész értékben elfogadandók. Ha valaki kiköti magának, hogy a fizetés egyleti pénzben történjék, senki sem kényszerítheti őt azt országos pénzben, például osztrák $\frac{1}{4}$, 1 vagy 2 frtosokban elfogadni. Ha azonban a hitelező a fizetést magának országos pénzben kiköté és az adós egyleti pénzben akarná azt végbevinni, a hitelező ennek elfogadására köteles. Ezáltal a szerződő állatok közti üzlet jelentékenyen elősegített, mert általa mindenhol létezik egyértékű törvényes pénz.

9. Az új pénz alakjáról és a keverék viszonyáról.

10. Cikk, Az egyleti pénzek 900 rész tiszta ezüstöt és 100 rész vörös rezet fognak magokban foglalni. E szerint $13\frac{1}{2}$ két és 27 egytalléros egy vámfontot nyom. A több vagy kevesebbeni eltérés a hatodik cikkben kifejezett elv alapján szintartalomban $\frac{3}{1000}$ résznél, súlyban az egytallérosnál $\frac{4}{1000}$, a kéttallérosnál pedig $\frac{3}{1000}$ résznél többet ne tegyen. Az egytallér átmérője 33 millimeternek, a „kéttalléré“ pedig 41 millimeternek határozott. Sima karimájuk bemélyített írással vagy pedig ékesítéssel lesz ellátva. Előlapjukon az uralkodó képe, a szab. Frankfurt városéinál pedig jelképe, a hátlapon az ország cimere és e körül köriratban viszonya az egy font tiszta ezüsthöz, a név „Ein Thaler“ vagy pedig „Zwei Thaler“ és az év szám kell hogy feljelöltessék. Az évszám mindig az, melyben a pénz veretett.

Ezen cikk ugyanazt tárgyalja, a mit már az 1838-diki szerződés Austriában az 1852-dik év 31. júliusán kelt pénzügy-ministeri rendelet, határozott, t. i. hogy a keverékhez mindig 10% v. réz és 90% tiszta ezüst használtassék. 1852 előtt két- és egyforintosainkban $\frac{5}{6}$ rész tiszta ezüst és $\frac{1}{6}$ rész v. réz, a huszasokban

pedig $\frac{7}{12}$ rész ezüst, $\frac{5}{12}$ rész vörös réz foglaltatott; 1852-től fogva azonban minden ezüstpénzünkben $\frac{9}{10}$ az ezüst s $\frac{1}{10}$ a réz. Azon keverék-viszony, mely már Helvetia, Szardinia; Parma s Modenában szokásos, az egyleti pénzeknél is behozatott. Miután a réz hozzátét a nemes érc $\frac{1}{9}$ -ét teszi, nem 30 egytalléros hanem már 27 darab nyom egy fontot. Szintugy nem 15 kéttalléros, hanem már $13\frac{1}{2}$ darab nyom egy vfontot.

A 6. cikk szerint sem szintartalomban sem súlyban eltérés meg nem engedtetik. Minthogy azonban e cikkben (a szintartalom és súly szigoru pontossággal megtartásának lehetetlensége miatt,) valami csekély eltérés megengedetett, ezen eltérés határait meg kelle határozni. Ezen határozat nyomán a szintartalmat illetőleg a réz hozzátét csak $\frac{1000}{1000}$ és $\frac{1003}{1000}$ között, a súly pedig az egytallérosoknál $\frac{1006}{1000}$ és $\frac{1004}{1000}$ a „kéttallérosoknál“ $\frac{1007}{1000}$ és $\frac{1003}{1000}$ viszony számok között változhat.

A 10-dik cikk ezenkívül az egy- és kéttallérosok részletes leírását foglalja magában, mely további fejtegetést nem igényel.

A szerződés végjegyzőkönyvében a pénzek külsejét illetőleg még következő határozatok foglaltatnak:

1) A hátlap rajza, a felírások és tölgylobb-koszoru nagysága és elrendezése az egy- és illetőleg kéttallérosnál, szintugy az egész és fél koronánál (l. 18. cikket) a bemutatott rajzok szerint készittessék azon megjegyzéssel, miszerint:

a) Az egy- és kéttallérosokon az évszám kétfelé szakitható, ha a cimer állása és alakja ezt igényli;

b) a hátlapon levő körülirat minden ezüst és arany egyleti pénznél a rajzoltnál kisebb igen, de nagyobb betűvel ne nyomassék; az arany pénzek hátlapján e szavak: „50 ein Pfund fein“ vagy „100 ein Pfund fein“ kisebb betűvel legyenek írva mint e szó: „Vereinsmünze.“

c) E szó: „Vereinsthaler“ vagy „Vereinsmünze“ együtt maradjon;

d) az egyleti arany és ezüst pénzek emelkedett széle egy gyűrűske által legyen képezve, melynek belsejét egy gyöngy kör (gyöngy gyöngy mellett) érint.

e) a tölgy-lombkoszoru felső végei a korona és félkorona pénzeknél egy milliméternél távolabbra ne essenek egymástól.

f) A szó „Krone“ és a tölgy-lombkoszoron kívül eső rosette olykép helyeztessenek, miszerint egy az öt betűt felező vonal, mely egyszersmind a két rosette közepén általmegy, a pénznek átmérőjét képezze.

2) A pénzverde és pénznagy jegye a hátlapon közvetlenül az arckép vagy jelkép alá a körülirat irányában helyezhető; a pénzmetsző neve azonban csak bemélyedett betűkkel az arckép alsó ferde vágásába teendő.

3) Hogy a sz. államok egyleti pénzeinél tökéletes öszhangzás létesíthetessék, a berlini pénzverde részéről minden egyleti pénzverdének a költségek megtérítése mellett noniussal ellátott millimeter mérlépték fog kézbesíttetni azon írásbeli bizonyítvánnyal, hogy az a berlini alapmértékkel tökéletesen megegyez.

Az új pénzek nagyságát illetőleg megjegyzendő, miszerint az új egyleti egytalléros valamivel nagyobb leend az eddigi egy forintosunknál és kisebb az eddigi 1 tallérosunknál, az új kéttalléros pedig nagyobb az eddigi két forintosnál.

10. A verendő pénz mennyisége.

11. Cikk. A verendő kéttallérosok száma minden állam belátása és önkényére van hagyva. Az egyleti egytallérosokra nézve azonban elhatározott miszerint:

1) 1) 1857-től 1862-nek decemb. 31-kéig minden szerződő államban a lakosság minden százától 24,

2) az erre következő években 1863-nak januar 1-től kezdve pedig minden négy év alatt a lakosság minden százától 16 darabot számítva, történjék a pénzverés.

V. K ü l ö n c i k k. 1) Az 1838-nak 30. juliusi pénzszerződésre lépett államok, a 11-ik cikk elfogadása által fölmentetnek az 1855—1858. időszakra esett volt és meghatározott kéttallérosok verésétől.

2) A meghatározott számú egytallérosok verését illetőleg az első pénzüdőszakban (18 $\frac{5}{8}$) minden államban alapul szolgáló az 1852-diki népszámitás; Frankfurt városra nézve azonban kivételesen nem a létező lakosság, hanem a vámjövedelem elosztásánál használt szám szolgáljon alapul, és a verendő pénzmennyiség meghatározása következő módon történend:

Lakosság.	Államok.	A verendő egytallérosok száma.	
		1. évre	az első szakban.
36,879,600	Osztrák birodalom	1,475,184	8 851,104
16,935,400	Porosz királyság (a Hohenzollern tartományokkal együtt)		
		977,416	4,064,406
4,559,400	Bajorhon	182,375	1,094,256
1,987,600	Szászhon	79,504	477,024
1,819,200	Hannovera	72,768	436,908
1,732,900	Württemberg hercegség	69,316	415,896
1,350,100	Baden nagy fejedelemség	54,004	324,024
755,300	Hessen választó fejedelemség	30,212	181,272
854,300	Hessen nagy hercegség	34,172	205,032
262,500	Szász „ „	10,500	63,000
7,700	Lichtenstein fejedelemség	308	1,848

s a t.

A verendő „egytalléros“-ok összes száma 1 évben 2,779,004, az első szakban 16,674,024. —

1863-tól fogva, a szerződés tartama alatt, viszony számul mindenkor az utolsó népszámitás fog szolgálni, melyről az államok egymásnak időről időre kimutatásokat fognak kézbesíteni. Ez időtől fogva Frankfurtra nézve is a számitott lakosság fog zsinormértékül szolgálni.

3) A meghatározott pénzdarabok számát meghaladó vert pénz maradéknak átvitele egy időszakra a másikkra, meg nem engedtetik.

4) Azon kormányok, melyek egyleti pénzeiket maguk nem akarnák veretni, ezt egy más szerződő állam pénzverdéjében, a kölcsönös egyezés szerint veressék és pedig akár ezen akár a saját pénzképpel ellátva.

Ebből látható, miszerint az egyes kormányok nincsenek egy bizonyos mennyiségű kéttallérosok verésére kényszerítve; máskép áll azonban a dolog az egytallérosoknál. Ezekre nézve oly egyezés történt, miszerint minden pénzügyi év négy évből álljon; az első kivételesen közel 6 évi legyen, ugyanis 1857-től 1862. decemb. 31-kéig terjedjen, miért is ezen időszakban minden 100 lakosra 24 egytallérost, az erre következő négy évi időszakok mindegyikében 100 lakosra 16 egytallérost számítva történjék a pénzverés. E szerint évenként 100 lakosra a pénzverésnél 4 egytalléros számíttatik. A lakosság száma az időszakot megelőző utolsó számítás szerint veendő és csak az első időszak alatt az 1852-diki népesedés szolgál alapul. Miután Austria 1852-ben 36,879,600 lakossal bírt 1857, 1858, 1859, 1860, 1861 és 1862-ben évenként $\frac{1}{100} \times 36,879,600 = 1,475,184$ egytallérost, a 6 év alatt tehát összesen 8,851,104 egytallérost fog veretni. Minden szerz. kormány hatalmában áll a kiszabott darabok számánál nagyobb összeget is veretni, azonban az ilyen módon előálló többet nem lehet a következő időszak számításába áttenni, hanem minden következő időszakban ismét minden 100 lélekre 4 egytalléros számítandó a pénzverésnél.

11. A hibás pénzekről.

12. Cikk. A szerződő államok az új egyleti pénzeket időnként szintartalmukra és súlyokra nézve kölesőnösen vizsgálat alá fogják venni, és ebbeli észrevételeiket egymással közlendik. Hogyha azon nem remélhető eset adná elő magát, hogy a szerz. államok egyikénél pénze az előszabott szintartalom vagy súlytól eltérne, az kötelezi magát mindazon egyleti pénzek beváltására, melyek a hibás pénzzel ugyanazon egy évben verettek és pedig vagy azonnal, vagy egy választott bíróságnak ítélethezása után.

VI. Külön c i k k. 1) Ha 50 egyidejű új pénzdarab között 10 a megengedett eltérésen alól is kisebb szintartalmú vagy súlyú, akkor a pénzverés hibásnak és az ugyanazon évi pénzek beváltása végbeviendőnek fog tekintetni.

2) A sz. államok mindegyikének jogában áll egy más állam-pénzeiből, a vizsgálat végbevitelére megkivántató új pénzdarabokat illő uton megszerezni. Hogyha az 1-ső pontban említett mértékben (a szintartalomban vagy súlyban) valamely hiány észrevétetnék, akkor azon kormány, melynek pénzverdéből a hibás pénzek erednek, egy a próbamódot leíró melléklettel felszólítandó a hibás pénzveréssel egybefüggésben álló beváltási kötelezettségnek eleget tenni; ez egyszersmind a többi sz. államok tudtára is adandó.

3) Ha nem történék egyezés, akkor azon kormány, melynek pénzei hibásoknak nyilatkoztattak az egyletből eldöntő bíróságra két oly államot ajánlhat, melynek pénzverdéje van, és azon kormánynak mely a pénzeket hibásoknak nyilvánítja, e két állam között választási joga van. Az elválasztott bíróság az 1-ső pont értelmében a vizsgát végbeviszi, ítéletet hoz és azt az egylet többi tagjaival közli. A költséget az elítélt párt viszi.

4) A hibás pénzverés abbanhagyása pedig oly módon történjék, hogy az ugyanazon évi pénzek, melyek még a pénztárakban vannak vagy oda jutnak, visszatartassanak, valamint az olyféle pénzek a sz. államok kivánatára jó egyleti pénzzel becseréltesse; a hibás pénzeket minden esetben össze kell olvasztani. A talált hibás pénzverés azonban nem adatik köztudomásra.

5) Ha valamely kormány a pénzverést egy más kormány részére végbeviszi, akkor a föllelt hiba miatti felelősség az elsőt illeti.

Ezen külön-cikkhez csak azon magyarázat csatolandó, miszerint ha valamely kormány, például a Bajor, egy más kormány egyleti pénzeit, például Auszriáét, hibásnak mondaná, és Austria ellentmondana, ez utóbbinak jogában áll két kormányt, például Hannoverát és Szászont, eldöntő bíróságul ajánlani. Bajorhon e kettő között egyet elválaszt, például Hannoverát. Ha már most Hannovera azt találná, hogy 50 egyévi új egyleti pénzdarab között, (a mint azok az osztrák pénzverdéből kikerülnek) 10 darab a 10. cikkben előírt szintartalommal és súlylyal nem bír, akkor Auszriának a határozatot feltétlenül el kell ismernie és nem csak a beváltást fenemlített módon kieszközölni, hanem még a megvizsgálás költségét is megtéríteni.

Ha azonban az ítélet Austriára nézve kedvező lenne, akkor az elitelő vizsgálat költségeit Bajorhon fizetné.

13. A használat által kopott pénzekről.

13. Cikk. A szerz. államok mindegyike kötelezi magát saját országos ezüstpénzeinek értékét lejjebb sohasem szállítani, és azokat csak akkor forgalom kívülieknek nyilvánítani, ha a legalább négy héti beváltás idő három hónappal e lejárát előtt köztudomásra adatott. Hasonlóképen minden állam kötelezi magát, az említett valamint saját egyleti pénzeit, ha azok a használat által értékökből jelentékenyen vesztek volna, összeolvasztásra beváltani, azon esetben ha a bélyeg tökéletlenné vált a pénzt minden pénztárainál oly értékben elfogadni, a melyben az az egyezés alapján kiadatott.

VII. Külön cikk. A beváltási kötelezettségnek eleget kell tenni ha a használat általi lekopás következtében az egyleti egytallérosok 2% -et a kéttallérosok pedig $1\frac{1}{2}\%$ -et vesztek volna törvényes súlyukból Ugyanezen kötelezettség alkalmazandó az eddigi 14 talléros láb szerint vert egytallérosoknál. Ennélfogva minden állam ügyelni fog arra, hogy a pénztárainál előforduló saját egyleti pénz és illetőleg az eddigi 14 talléros láb szerint vert egytallérosok súlyvesztés esetében beolvasztás végett a pénzverdének átadassanak; a sz. államok egyszersmind kötelezik magukat oly saját bélyegű egyleti pénzeket, vagy illetőleg egytallérosokat, melyek az engedett súlyvesztés határán túlmentek, egy egyleti kormány kívánatára, hogyha az összeg 1000 tallért meghalad, ujakért beváltani.

Ezen cikk az 1838-diki szerződésből vétetett; ugyanis több idejű használat és forgalom által a pénzek kopnak és ezáltal értéküket veszítik; ily esetben a pénzt leginkább külföldön csak árunak tekintik, és eredeti értékében el nem fogadják. Ezen nehézség elhárítása végett a szerződő kormányok kötelezik magukat, ezen értéket — veszített pénzeket lassanként beváltani és beolvasztani. Az országos pénzeket illetőleg a súlyvesztés által okozott érték-csökkenés nincs határok közé szabva, miután ezeknek elfogadására csak a belföld köteles; ha az illető kormány a pénznek roszabbulását az

érezhetőségig túrné, csak saját kára lenne, mert ekkor pénzei a külföldön teljes értékkel nem bírnának. Látni, miszerint minden állam érdekében áll oly pénzt, mely a használat által értékét jelentékenyen veszti, azonnal beváltani. Másképp áll a dolog az egyleti pénzeknél, melyekre nézve a föntebbi határozatok hozattak. Oly pénzek beváltására vagy elfogadására, melyek átfurások vagy bemetszések által értéküket vesztek, az illető kormány nincs kötelezve.

14. A váltópénzekről.

14. Cikk. Fenmarad a jog kisebb fizetések kiegyenlíthetéseére kisebb pénzeket egy könnyebb országos pénzláb szerint, az ennek megfelelő névértékben, ezüstből és vörös rézből veretni. Kell hogy e pénz bélyegében e szó „Scheidemünze“ (váltópénz) befoglaltassék; az ezüstváltópénz a forgó legkisebb pénzrész felénél, a vörös rézpénz pedig 6 illetőleg 5 fillér és 4 századforint vagy 2 krajczárnál nagyobbértékű nem lehet; a rézpénzen nem a nagyobb forgó pénzhez, hanem a legkisebb pénznévhez való viszony, (azaz fillérek, krajczárok stb.) legyen kifejezve.

Ezentúl a szerződő államokban az ezüstváltópénz a talléros láb szerint $34\frac{1}{2}$ tallér, a délnémet láb szerint $60\frac{3}{8}$ frt, az osztrák láb szerint $51\frac{3}{4}$ frtnál könnyebb pénzláb szerint nem verhető. Egy vámmáza rézből a talléros láb szerint csak 112 tallér, az osztrák láb szerint 168 frt, a délnémet láb szerint 196 frt, rézváltópénz verhető. A sz. államok továbbá kötelezik magukat csak annyi váltópénzt veretni, a mennyi a tulajdon országban a kereskedés és forgalom kisebb fizetéseinek kiegyenlítésére szükséges. A jelenleg forgalomban lévő váltópénz, ha az a szükséges mennyiséget felülmulná, kevesbítettetni fog. Senkisémet kényszeríthető oly összeget mely a legkisebb országos pénzt eléri, váltópénzben elfogadni. (Cikk 5.).

VIII. Különcikk. 1. A talléros láb és osztrák láb kormányai megegyeztek abban, hogy az összes váltópénz-mennyiség ezen államok mindegyikében a lakosság számától fejenként $\frac{5}{6}$ tallér vagy illetőleg $1\frac{1}{4}$ frtnál nagyobb ne legyen, és ezen viszonyon túl ne lehessen menni, ha csak ezen államok azt egyesülve másképp nem határoznák, a mihez a jog fentartatik.

Az e szerint engedhető maximum kiszámításánál, minden résztvevő államban mindig az utolsó hivatalos népszámlálás fog alapul szolgálni, a számlálások közötti időben a meghatározott utolsó összeg évenként ennek $\frac{1}{100}$ részével szaporítható.

2. A délnémet láb államai (3. cikk) fentartják maguknak a jogot, a forgalomba bocsátható váltópénz maximumára nézve egyezkedés alapján rendszabályokat hozni; az 1845-diki pénzszerződés 12-dik cikkénél fogva azok határidőt fognak szabni, mely alatt azon váltópénzek, melyek a német birodalom felbontása előtt az akkori birodalomrészek számára verettek, beváltassanak.

Jelenleg míg az új egyezkedés megtörténék, az említett államok a váltópénz mennyiségének meghatározásánál az 1. pont szerinti maximumot fogják zsinormértékül használni.

3. A szerződő államok köztudomásra fogják adni azon pénztárakat, a melyeknél kívánatra mindenkor lehetséges leendő váltópénzt országos nehéz pénzzel fölcserélni, s az e miatt hozott rendszabályokat, valamint a kijelölt váltó-pénztárak összes számát egymással tudatni fogják.

4. Magából érthető dolog, miszerint a váltópénz becsérése folyó pénzre (Courantgeld) kölcsönös, és ennél fogva meg nem akadályozható, hogy a saját váltópénz a szerződő államok területéről vissza ne hozassák és beváltassék.

Ezen pénzszerződés 5-dik cikke szerint Ausztriában a legkisebb folyó ezüstpénz az $\frac{1}{4}$ frtos; minthogy azonban ennél kisebb fizetések is előfordulnak, szükség van $\frac{1}{4}$ frtnál kisebb úgynevezett váltópénzre. Ez vagy rézből vagy ezüstről készül, az utóbbi azonban könnyebb pénzláb szerint, mint az országos pénz, mert míg 45 frt folyó pénz veretik 1 vámfont tiszta ezüstről, ugyanannyiból 51 $\frac{3}{4}$ frt ezüst váltópénz, egy vámmáza vörösrézből pedig 168 frt rézváltópénz verhető.

A súlyon kívül azonban a váltópénz mennyisége is tekintetbe veendő. Ugyanis a dolog természeténél fogva a váltópénz a legkisebb folyó pénznél csekélyebb összeg kiegyenlítésére szolgálván, az csak oly mennyiségben verhető, a melyben az a belkereskedésben és pénzforgalomban igényeltetik. Minthogy a váltópénz verése csekély ezüstartalmánál fogva nagy hasznot hajt, több állam a szükségelt mennyiségnél is többet veretett. Ezen szokás nagy kárt von maga után, mert a váltópénz sokasága miatt a folyó pénz egy ré-

sze a pénztárakban összegyűl, vagy külföldre megyen, vagy beolvasztatik, egy szóval forgalomból jut; ha ezután ismét f. pénz igényeltetik ez váltópénzért csak nagy agio mellett kapható, és ha a váltópénz értéke lejjebb száll, az élelmi tárgyak ára emelkedik.

Mindezen károk elhárítása miatt csak annyi ezüst és rézpénz fog a sz. államok mindegyikében forgalomba jutni, a mennyit a belkereskedés igényel; ha pedig az államok egyikében kelleténél több váltópénz használatnák, az kellő arányban kevésbbitetni fog. Ausztria kötelezi magát népségétől fejenként $1\frac{1}{4}$ frt váltópénzt forgalomba adni, a mi az 1852-iki számítás szerint 46099500 frtot tészen. Ha ennél nagyobb szükség mutatkoznék az új népszámításig, ezen összegben kívül évenként 1% -el több verhető, azaz az első pénzidőszakban évenként 460995 frttal több. A legnagyobb ezüstváltópénz Ausztriában legfellebb $\frac{1}{8}$ frt, a legnagyobb rézpénz $\frac{4}{100}$ frt lehet*).

A váltópénznek, (mint országos pénznek) elfogadására természetesen csak a belföld köteles, azonban ott is csak a legkisebb folyópénznél csekélyebb összeg kiegyenlítésekor. Ha az összeg annál nagyobb, senki sem köteles a váltópénz elfogadására, hanem folyó ezüstpénzt kívánhat.

15. Az értékben kisebbített pénzek beváltása.

15. Cikk. Minden állam kötelezi magát:

a) Saját ezüst- és rézváltópénzeinek kijelölt értékét lejjebb nem szállítani és azokat csak oly esetben folyamkivülieknek mondani, ha a beváltásra négy héti határidő adatott és ennek lejáratá legálább 3 hóval előbb közzé tétetett.

b) Azokat beolvasztás miatt, lassanként, azon kijelölt értékben beváltani, a melyben kiadattak, hogy ha használat által a bélyeg homályos és olvashatlan lett volna.

*) Az 1857. szeptember 19-én kelt legfelsőbb patens következtébn 10, 5, 3, 1 és $\frac{1}{2}$ krajczárok fognak veretni.

c) Saját mindennemű váltópénzeit a kijelölt pénztáraknál országos folyópénzért beváltani. A beváltásra határozott ezüst váltópénz 20 tallér vagy illetőleg 40 frtnál, a rézpénz pedig 5 tallér vagy illetőleg 10 frtnál kevesebbet nem tehet.

Ezen cikkben a váltópénzre nézve ugyanaz foglaltatik a mit a 13-dik cikk a folyó pénzre nézve határoz, ugyanis érték lejjebb szállítás sohasem, folyamkivülinek nyilatkoztatás pedig csak a föntebbi előzmények után történhet. Magából érthető, hogy a kivitt váltópénznek visszahozatala és beváltása meg nem akadályozható.

16. Az újabb és eddigi pénzláb közötti viszony a 45 frtos láb területén.

16. Cikk. Azon viszony meghatározása, melynek alapján a 45 frtos láb területén az eddigi országos folyó és váltópénzek beváltása vagy folyamban hagyása végbeviendő, az 1853-dik év 19-diki februárban kötött kereskedelmi- és vámszerződés 19. cikke szerint az illető kormány jogában áll*).

17. Az átlikasztott és megrongált pénzekről.

17. Cikk. A 13-dik és 15-dik cikkben felhozott kötelezettség, mely szerint folyó és váltópénzek álladalmi pénztáraknál egész értékben beváltassanak, az átlikasztott vagy nem a forgalom által súlyvesztett és hamisított pénzekre nem alkalmazható.

18. Egyleti aranypénzek.

18. Cikk. A kölcsönös üzlet elősegítése és a külfölddel való kereskedés könnyítéséért, a szerződő államok egyszersmind egyleti aranypénzeket „K r o n e“ (korona) és „h a l b e K r o n e“ (félkorona) név alatt fognak veretni, és pedig :

1) a korona = $\frac{1}{50}$ font arany,

2) a félkorona = $\frac{1}{100}$ font arany leend.

Más aranypénzt az egylet nem fog veretni. Ausztria kivételesen fentartja magának a jogot aranyokat az eddigi minőség-

---

*) Erre vonatkozik az 1858. april. 27-én kelt legmagasb nyiltparancs, mely e füzet végén következik.

ben 1865-nek végéig veretni. Az aranypénzek értéke ezüstben a kívánat és ajánlat közötti viszony által fog meghatároztatni, minélfogva is azok az ezüstpénzt mint országospénzt nem helyettesíthetik, és azt mint ilyent senkisésem köteles elfogadni.

Az ezüstpénzek, ezüst és rézváltó pénzekon kívül tehát még egyleti arany kereskedelmi pénzek is fognak veretni. Nevük „Krone“ és „halbe Krone“; egy vámfont tiszta ezüsből 50 korona vagy pedig 100 félkorona fog veretni, minélfogva is a korona 10 gramm, a félkorona 5 gramm aranyat fog tartalmazni. Minthogy azonban a 19. cikk szerint 9 rész tiszta aranyhoz 1 rész vörösréz adatik, a korona összes súlya $11\frac{1}{9}$ gramm (t. i. 10 gramm arany és $\frac{1}{9}$ = $1\frac{1}{9}$ gramm réz) leend és így 45 korona vagy 90 félkorona egy vámfontot nyom. Ausztria ezentúl is 1865 végéig aranyokat az eddigi minőségben fog veretni. Ha az eddigi folyamban lévő aranypénzek pénztárokhoz jutnak és azoknál $\frac{10000}{10000} = \frac{1}{100}$ -nál nagyobb súlyvesztés mutatkoznék, azok többé ki nem adatnak és beváltásuk a rászabott érték-nél kisebb értékben történhet.

Ezen aranypénzek elfogadására fizetések-nél azonban senkisésem köteles. Értékek meghatározása nem egyszer mindannyiszorért, hanem minden 6 hónapban történend, a mint azt alább látni fogjuk.

A hol azonban a törvény vagy valamely kötelezettség a fizetést aranyban kijelenti, az eddig folyamban lévő aranypénzek (aranyok, pistólák . . .) ha a kívánt súlylyal bírnak, ezentúl is elfogadandók.

19. Az egyleti aranypénzek vegyitéke.

19. Cikk. Az egyleti aranypénzek vegyitéke 900 rész tiszta ar ny és 100 rész vörösréz. E szerint 45 korona vagy 90 félkorona egy fontot nyom. A 6 cikkben kifejezett elv-nél fogva a több vagy kevesebbeni eltérés az egyes korona és félkorona érmek-nél súlyban $2\frac{1}{2}$ ezeredrész-nél többet nem tehet. Az aranypénz szin-tartalom meghatározásánál mindenhol a kikötött mód használtas-

sék. A korona átmérője 24 millimeter, a félkoronáé 20 millimeter legyen, mindkettő látassék el gyűrűvel és sima karimával, melyen bemélyedett irás vagy ékesítés legyen. Az előlapon a kormányzó képét, sz. Frankfurt városnál a város címerét, kell alkalmazni. A hátlapon az egy font tiszta aranyhozi viszony és a szó „Vereinsmünze“ (egyleti pénz) szintúgy a pénz neve egy font nyílt tölgy-lomb koszorúban és az évszám elhelyezendők. Ez utóbbi alatt mindenkor a veretés valódi évszáma értetik. Oly egyleti aranypénzek, melyek az $\frac{1}{45}$ illetőleg $\frac{1}{90}$ font alapsúlynál az engedett $2\frac{1}{2}$ ezerednyi eltérés mellett — megfelelnek és súlyokban törvényellenesen megkárosítva nincsenek, fizetéskor tökéletes súlyúaknak veendőek.

X. Különcikk. A 6-ik cikkben felhozott és az ezüstpénzekre vonatkozó törvény az aranypénzek hibás veretésekor is alkalmazandó.

Az aranypénzek szintartalmánál ugyanazon vegegyítésviszony lesz használva, mint az ezüstpénznél, az ugyanis $\frac{9}{10}$ arany és $\frac{1}{10}$ vörösrézből fog állani. Míután a korona összes súlya $11\frac{1}{9}$, a félkoronáé pedig $5\frac{5}{9}$ gramm, az előbbiben 10, az utóbbiban pedig 5 gramm tiszta arany foglaltatik, a többi réz.

A szintartalmat illetőleg az eltérés $\frac{2}{1000}$ -nél többet nem tehet, különben az hibásnak fog tekintetni és a 12-ik cikkben felhozott törvény alá esik.

20. A hibás vagy elhasznált aranypénzekről.

20. Cikk. A 6-dik és 12-dik cikk egyszersmind az egyleti aranypénzre is vonatkozik. A szerz. államok nem kötelezik magukat oly arany pénzeket, melyek a használat következtében érc értéküket vesztek, közkölségen kevéltani vagy eredeti értékben pénztáraiknál elfogadni. Mindazon rendszabályok, melyeket valamely állam az aranypénzek folyamát, a pénztáraknál való elfogadást, hiányos súly esetében az összeolvasztás és újra verés miatti levonást és a pénzrendőrséget illetőleg hoz, egyszersmind a sz. államok egynemű pénzeire vonatkoznak. Oly egyleti aranypénzek, melyek a törvényesen előirt súlylyal nem bírnak és álladalmi vagy az állam felügylete alatt lévő pénztáraknál elfogadtattak, az efféle pénztárak által többé ki nem adhatók. Csekélyebb súlyú

aranypénzeknél, a fontnak minden hiányzó $\frac{1}{10}$ ezeredrészét (50 milligramm) illő levonás történhet, a mihez a pénztárfolyam $\frac{1}{2}$ ‰-je mint újra verési költség számítandó.

IX. Különcikk. 1. Minden kormány jogában áll az „ezüst vagy aranyban“ ígért fizetéseket eltiltani, egyszersmind vagy egész általánosságban, vagy különös esetekben a szélső határt kijelölni, melyek között mint az értéket, mint a mennyiséget illetőleg, az ezüstpénz a forgalomban pótolható. Az értéket illetőleg ugyanazon rendszabályok szolgálnak alapul, a melyek szerint ezen pénzek pénztári árjegyzéke készül.

2. A szerződő államok jogában áll, törvény által a fölött rendelkezni, miszerint az aranypénzek, a melyeknél a hiány, a megfelelő $\frac{1}{45}$ vagy $\frac{1}{90}$ font alapsúlynál, 5 ezeredrésznel többet tévesen, $\frac{1}{2}$ ‰ újra verési költség levonása és az aranyérték megtérítése mellett visszatartassanak; pénzt a birtokosnak visszaadván, azt bevágás által vagy más módon a folyamra haszonvehetlenné kell tenni.

Már az előbbiekből kitűnik miszerint a sz. államok kötelesek az aranypénzeket is az előirt súly és szintartalom szerint veretni, és oly pénzeket, melyek valamely egyleti kormány által hibásoknak kijelentettek, a választott bíróság ítélete után beváltani. Azonban ezen út csak akkor alkalmazható, hogyha a pénz a kiadáskor már hibásnak találtatott, mert ha a súlyvesztés a forgalom következése, a kormány nincs annak egész értékben elfogadására vagy beváltására kötelezve. A második különcikket illetőleg megjegyzendő, miszerint a súlyvesztett pénzt, ha a birtokos a beváltással meg nem egyezne, bevágás által haszonvehetlenné kell tenni, ugyannyira, hogy az csak mint aranyáru lehessen a forgalomban.

Miután az aranypénz csak kereskedelmi pénz, minden kormány hatalmában áll eltiltani, hogy a fizetésre kötelező iratokban a kötelezettség arany vagy ezüstről szóljon, mert a mint említettük az ezüst értéke állandó, az aranyé változó; továbbá azáltal a hitelező előnnyel bírna az adós irányában t. i. az előbbi aranyat követelhet ha az arany ára kedvező, ellenkező esetben ezüstöt. Ha azonban az említett választást a kormány meg nem akarná tiltani, jogában áll törvény

és rendelet által azon legnagyobb értéket meghatározni, melylyel az aranypénz fizetéseknel bírhat.

21. Az egyleti aranypénzek pénztári árjegyzéke.

21. C i k k. A szerződő államok örködni fognak a fölött, hogy az országos pénznek alapját képző ezüstérték teljességben föntartassék. E tekintetben a) minden sz. kormány jogában áll az egyleti arany pénzeket minden fizetéseknelés pénztáraknál, vagy csak azok némelyikénél ezüst helyett elfogadni egy pénztári árjegyzék szerint, mely minden hatodik hó végén újra készitendő. A pénztári árjegyzék nem mehet fölebb, mint azon középérték, melyet azon pénznem az utolsó hat hó alatt a börzén nyert. Minden kormány fentartja magának a jogot, ezen árjegyzéket időközt megváltoztatni, vagy visszavonni. b) A pénztári árjegyzék csak az egyleti, nem pedig más aranypénzre nézve is szerkezendő. Ezen árjegyzék mindenfelé hirdettessék, és szükség hogy az a rákövetkező időszak beállta előtt köztudomásra adassék még akkor is ha értéke nem változnék; a jegyzékben kell hogy foglaltassék: aa) a közép kereskedelmi ár a múlt 6 óról; bb) az e szerint meghatározott pénztári ár cc) azon idő, mely alatt ezen árjegyzék érvényes, dd) a jogfentartás ezen árt a meghatározott (cc) idő alatt megváltoztathatni vagy illet. lejebb szállítani ee) azon megjegyzés, hogy ezen árjegyzék csak az álladalmi pénztáraknál történendő fizetésekre vonatkozik. d) A sz. államokban mind az álladalmi, mind pedig az ennek felügyelete alatt lévő pénztáraknál tilos legyen a fizetéseknak aranyban vagy ezüstben kikötése oly módon, hogy az elsőnek viszonya az utóbbihoz egy előre meghatározottassék.

XII. K ü l ö n e i k k. 1. Azon kormányok, melyek az eddigi országos pénznek egy mindannyiszorra meghatározott pénztári árt tulajdonítottak, nincsenek az előbbi cikk (21) b) pontja által kötelezve ezen pénztári árt azonnal megszüntetni vagy pedig azokat beváltani, azonban föltételeztetik, hogy a kormányok gondoskodni fognak arról, miszerint a fenálló pénzviszony lassankénti beváltás által megszűnjék. Magából érthető, hogy azon aranypénzekre nézve az előbbitől különböző árjegyzék nem készíthető.

2. Azon kormányok, melyeknél eddig országos arany pénzeikre nézve egy változó pénztári árjegyzék használatban volt, azt 1861-nek március 31-éig eddigi módon szabályozhatják, de akkorától fogva árjegyzékeik csak az egész és félkoronára nézve nem pedig más aranypénzre nézve is ha-

tároz hatnak árt. Ennek az alapján a kormányok az idősb és súlyvesztett arany pénzeket, melyek pénztáraikhoz kerülnek, nem fogják többé a forgalomba bocsátani.

3. A 21. cikknek a) pontjára vonatkozólag börzékül fognak tekintetni.

a) A talléros-lábra nézve: a berlini, lipcei, M. m. frankfurti, Hamburgi és bécsi börze.

b) Az osztrák pénzre nézve: a bécsi, milánói, triesti, berlini és M. m. frankfurti börze.

c) A délnémet pénzlábat illetőleg: a müncheni, augsburgi, hamburgi, bécsi és M. m. frankfurti börzék.

Azon ár, melynél főlebb az árjegyzék nem mehet az illető börze hat hó alatt napontai közép árakból fog középárként készülni.

Addig, míg az egyleti aranypénz a hivatalos árjegyzékben meg nem jelenik, alapul fog szolgálni az aranynak „al-marco“ ára $\frac{1}{2}\%$ verési költség hozzászámításával*).

4. A sz. kormányok fognak arról gondoskodni a birodalmukban lévő börzéknel, hogy a haví középár hivatalos följegyzése egyszerűs mind az arany és ezüst közti viszonyt, az ezüst egy fontjára vonatkozólag, kifejezze, a mire nézve a II-dik melléklet szolgáljon zsinórmértékül. A hat hónapi közép ár a III-dik melléklet szerint rendezendő.

A hirdetmény, mely minden illető börze eredményét közlendi, a IV-dik melléklet szerint készüljön.

5. A sz. államok jogában áll az általuk kezelt tüzeti és ipar intézeteknél a minők a bányák, vaspályák, posták sat. az egyleti aranypénzen kívül még az eddigi egyleti és más aranypénzeket egy a IX-dik külön-cikk 4-dik pontja szerint készült árjegyzék szerint, a fizetéseknel ezüst helyett elfogadni.

Az egyleti korona és félkorona értéke, mint azt már mondtuk, változó leend, és az (azaz azon érték, melyben azon pénz álladalmi pénztáraknál elfogadtatik) időről időre a pénztári árjegyzék által meg fog határozatni. Ennélfogva a hivatalos árjegyzékben (Curs-Notirung) az egyleti aranypénz is ki lesz téve, és minden hó lejártával egy középár ki fog számíttatni. Ausztriában a tekintetben a bécsi, triesti, berlini, milánói és frankfurti börzék határozók. A hó végén egy követező módon rendezett tábla fog a börzén készíttetni:

*) Jegyzet. A legújabb cs. k. parancsnál fogva a korona 13 frt 6 kr. a félkorona 6 frt 33 kr. értékben, 1858-nak october 31-éig bezárólag a cs. k. pénztáraknál és adószedő hivataloknál elfogadandó.

Havi középára

a koronának (egyleti aranypénz), a cs. k. börzén, Milanóban, 1858-nak
január havában.

Nap		frt.	új kraj- czár	
1.	Nem volt börze.....	—	—	
2.	.....	13	98	
3.	.....	13	97	
4.	.....	13	97	
5.	Nem volt börze	—	—	
6.	Nem volt börze.....	—	—	
7.	.....	13	96	
8.	.....	13	96	
9.	.....	13	95	
10.	.....	13	95	
11.	.....	13	94	
12.	Nem volt börze.....	—	—	
13.	.....	13	94	
14.	.....	13	94	
15.	.....	13	94	
16.	.....	13	94	
17.	.....	13	93	
18.	.....	13	93	
19.	Nem volt börze.....	—	—	
20.	.....	13	93	
21.	.....	13	93	
22.	.....	13	93	
23.	.....	13	93	
24.	.....	13	93	
25.	.....	13	93	
26.	Nem volt börze	—	—	
27.	.....	13	92	
28.	.....	13	92	
29.	.....	13	91	
30.	.....	13	91	
31.	.....	13	90	
25.	börzenap	összeg	348	44
		középár	13	94

A korona havi középára e szerint a milanói börzén 13,94 frt. lenne. Minthogy a korona a font $\frac{1}{50}$ része, egy font arany középára a nevezett börzén január havában $13,94 \times 50 = 697$ frt. Miután továbbá egy fontezüst állandó értéke 45 frt, az arany- és ezüst-érték közötti viszonzszám $697 : 45 = 15,489$.

Szintén e mód szerint határozódik meg a viszonzszám a többi hónapokban, például ha

január hóban a közép viszonzszám	. . . . .	15,489
február	” ”	15,480
március	” ”	15,487
ápril	” ”	15,492
május	” ”	15,512
június	” ”	15,540 lenne,
	összeg	93,000

akkor e hat óra nézve a közép viszonzszám 15,5 a milanói börzén.

Hasonlóképen kerestetik a többi börzéknél a megfelelő viszonzszám, és ha például az

Bécsben	15,487-nek
Milanóban	15,500 „
Triestben	15,480 „
Berlinben	15,452 „
M. m. Frankfurtban	15,461 „ találatnék
	összeg 77,380

összes középszámul 15,476 eredne, azaz az arany és ezüstérték közötti viszony $15,476 : 1$. Miután pedig egy font ezüst állandó értéke az új osztrák pénzláb szerint 45 frt. egy font arany értéke $45 \times 15,476 = 696,42$ frt. A korona $\frac{1}{50}$ font aranyat térszen, ennél fogva a korona értéke $696,42 : 50 = 13,9284$ frt.

Ezután a cs. k. pénzügyministerium 1858 július elején egy körülbelől ily tartalmu hirdetményt juttat köz tudomásra:

Először az említett öt börzén nyert közép viszonzszám a kiszámítással együtt tudtul adatik. Ennek alap-

ján a következő hat hó folytán (bezárólag 1858-nak december 31-éig) a visszavonásra és lejjebbzállításra való jogfentartás nелlett közzétételik, miszerint a . . . . . pénztáraknál (itt megmondatik, hogy milyeneknél) . . . . . fizetéseknel (itt ki van mondva mily nemü fizetéseknel) az egész korona . . . . frt és . . . . századrész, a félkorona pedig . . . . frt és . . . . századrész értékben el fog fogadtatni. Ezen határozat csak az említett pénztárakra vonatkozik.

Ezen hirdetmény végére netalan szükséges kivételek fognak tételni.

A pénztári érték tehát csak hat hóra, és csak az egyleti aranypénzre nézve fog kiadatni. Minthogy az arany értéke ez idő alatt is nagyon változhat, minden kormány fentartja magának a jogot ezen idő alatt is belátása szerint az értéken változást tehetni. Ha ily változtatás a hat hó elmúltával se mutatkoznék szükségesnek, ezt mégis egy hirdetmény által közre kellend bocsátani. E mellett minden kormány az aranypénz értékét lejjebb igen, de fölebb ne vihesse, mint azt a hivatalos börsék a mult 6 hó alatt adták. A jelenleg határozott értékü és folyamban lévő aranypénzek (mint p. aranyaink) nem fogják értéküket veszteni, hanem lassanként be fognak váltatni.

Mindaddig, mig az egyleti aranypénz értéke hivatalosan fel nem jelöltetik, az az aranynek a l m a r c o árából $\frac{1}{2}$ % verési költség hozzáadásával fog meghatározatni.

Miután a mondottakból kitünik, miszerint az aranypénz értéke mindig változó, és viszonya az ezüsthöz előre meg nem határozható, látni, miszerint az állam felügyelete alatt lévő pénztáraknál tilos az olyforma fizetésre-kötelezés, melynel fogva a f i z e t é s a r a n y b a n v a g y e z ü s t b e n kiköttetnék, az aranynek egy előre meghatározott ezüstértéke szerint.

XIII. Külön c i k k. 1. Oly ezüstpénznek, melynek a forgalomra nézve meghatározott érték tulajdonított, (legyen a pénz akár egyleti

akár idegen bélyegű) nem lehet értékét lejjebb szállítani vagy talán azt még forgalom kivülinek nyilvánítani a nélkül, hogy erről minden szerződő állam négy héttel előbb, vagy pedig hogyha erre vonatkozólag kellő időben közvetlenül hirdetés történe, ugyan egy időben ne értesítették.

2. Magából értetik, miszerint a szerződő államok területén idegen, azaz nem egyleti ezüstpénz törvényes fizetés-eszköz gyanánt nem szolgálhat. Ha valamely kormány szükségesnek látná meghatározni valamely idegen ezüstpénz azon értékét, melynél nagyobbban az a közforgalomban ne legyen használendő: akkor az nagyobbban sohasem teendő, mint a minőnek az a kikémlelt befoglalt ezüst szerint, $1\frac{1}{2}\%$ verési költség levonása után, találhatik. Az ily meghatározott értékű ezüstpénzt az álladalmi pénztárak csak azon esetben fogadhatják el, ha azok többé ki nem adatnak, hanem beolvasztásra használtatnak.

XIV. Külön c i k k. A szerződő kormányok meg nem fogják engedni, hogy a felügyeletök alatt lévő intézetek, a minők a pénz s hitelbankok sat, a törvényestől különböző pénzláb szerint számoljanak.

E két cikk tartalma magából érthető.

22. A kényszerárfolyamú papirpénzről.

22. Cikk. A sz. államok egyike sincs feljogosítva papirpénzt kényszerárfolyammal (Zwangscours) kiadni vagy kiadni, hacsak nem tétetett olyforma rendelkezés, miszerint az a birtokos kívánatára mindenkor tökéletes sulyú ezüstpénzre beváltható legyen. Az erre vonatkozó kivételeknek legkésőbb 1859-nek január 1-jén meg kell szünniök. Az állam vagy más ennek felügyelete alatt lévő intézetek által kiadott papirpénz vagy pénzértékű okmány csak az országos pénzláb szerinti ezüst értékben adható ki.

XV. Külön c i k k. Azon esetben, ha valamely, az állam felügyelete alatt álló intézet szabadalmat nyert volna forgalomra szánt pénzjegyeit az országostól különböző pénzlábban kiállítani, ezen szabadalom a lehetőség szerint minél előbb, legkésőbb pedig a szabadalom lejártakor, illetőleg megújításakor, vagy alapszabályainak felülvizsgálatakor megszüntessék. A szerződő kormányok e szerződés ratificatiója után az első év folyamán egymásnak tudtára fogják adni azon intézeteket és ezek alapszabályait, melyek a fenemlített szabadalommal bírnak.

A szerződésnek ezen cikke igen fontos, és a tanácskozásnál nagyon heves vitákra adott okot; ezen cikk következő két pontra szakítható:

1. A papirpénz, vagy általában pénzér-

tékü papir, mely az államtól vagy valamely ennek felügyelete alatt lévő intézettől kiadatik, csak országos ezüstpénzről szólhat.

Ezen határozat elkerülhetlenül szükséges volt arra nézve, hogy a szerződés nemcsak irva, de kivihető is legyen. Ugyanis a papirpénz a forgalomban az ércpénzt képviseli, minélfogva céliránytalan volna, hogy mind a papirpénz mind az ércpénz különböző pénzlábbal birjon, mert ezáltal zavar létesülne, nem pedig egység és összhangzás.

2. A kényszerárfolyammal kiadott papirpénz mindenkor súlyzatos ezüstpénzre beváltható legyen.

Mindenekelőtt megjegyzendő, hogy itt csak oly papirpénzről van szó, melyet mindenkinek egész értékben el kell fogadni, mert a nem kényszerárfolyamu papirt úgy is mindenki csak belátása szerint vehet, és elfogadására nincs kénytetve. Azonban kellett arról gondoskodni, hogy azon pénz, mely kényárfolyammal bir, és az ércpénzt képviseli, mindenkor beváltható is legyen, és azáltal hogy a szerződés a beváltást csak a kényszerített papirpénznél kívánja, ki van mondva, hogy semmiféle szerződő állam nincs feljogosítva országos ezüst pénzlába mellett még más, a közös egyesítő végcél megakadályozó, papirpénzláb felállítására, hiszen a pénz-szerződés célja a behozott ezüstpénzlábat az arany és papir ellenében megóvni.

Ebből kitűnik, hogy az osztrák nemzeti bank jegyeinél 1859-nek január 1-jén a kényszerített árfolyam megszűnik, és ha ez nem történne, intézkedések fognak tétetni, hogy a jegyek a tulajdonos kívánatára azonnal beválthatók legyenek.

23. A pénzügyre vonatkozó kölcsönös tudósításokról.

24. Cikk. A szerz. kormányok egymásnak értesítést fognak adni mindazon rendeletekről és törvényekről, melyek ezen

szerződés alapján a pénzviszonyok rendezése miatt kiadatnak, valamint azon egyezményekről melyek egyesek között tán létesülnének, egyszersmind kötelezik magukat minden év elmúltával egymásnak hivatalos kimutatást küldeni és minden a múlt évi pénzverést illető közzétenni, kiteendő még a szerződés keletkezte, és az új országos pénzláb behozta óta vert pénz minősége és összes értéke.

XVI. Külön c i k k. Az előbb (24. cikk) említett rendeletek, törvények és egyezések közlése a thüringi államokat illetőleg Szászhon részéről fog történni; szintúgy azon államokat illetőleg, melyek a vámelegesületnek nem önálló tagjai, az őket képviselő kormányok részéről fog a közlés tétetni; Liechtenstein hercegséget Austria képviselendő. Hasonló módon történik mind annak a közlése, a mi a szerződésen alapszik.

24. Más államoknak ezen szerződéshez járulása.

26. C i k k. Azon esetben, ha más német vagy nem-német állam, mely az első vagy második vámelegesülethez tartozik, ezen pénzelegesülethez állani szándékoznék, a szerz. államok készeknek nyilatkoznak erre vonatkozó tárgyalásokba bocsátkozni.

VII. Külön c i k k. Ha valamely fönnevezett állam a pénz-szerződéshez állani kíván, akkor azon kormány, melyhez az ajánlat fordul, tárgyalásokba fog ereszkedni. Ezen tárgyalások kezdete a többi sz. kormányoknak minél előbb tudtára adandó, nemkülönben a formaszertint befőzés előtt a tervezett szerződés megtekintés és jóváhagyás végett be- küldendő.

25. A szerződés tartama, és az attól való visszalépés.

27. C i k k. A szerződés tartama egyelőre 1878-nak végéig határoztatik, és ha ezután a visszalépés egy vagy más részről ki nem fejeztetnék, vagy más egyezés nem történne, az mindig 5 évre meghosszabbítottnak tekintessék. A visszalépés azonban csak akkor lehetséges, ha az illető kormány az egyleti tagokat 2 évvel a szerződés tartama, vagy a hallgatóság meghosszabbított tartam lejárta előtt erről értesíti, a minek megtörténtével az egyleti államok azonnal tárgyalásokat kezdenek, hogy a visszalépés okát, és így a visszalépést magát közös egyezés alapján végrehajthassák.

26. A működés kezdete.

28. Cikk. Ezen szerződés minél előbb megerősíttessék, és 1857-nek május 1-jén életbe lépjen.

XVIII. Különcikk. A különcikkek határozatai egyszersmind az 1838-dik (július 30.) pénz szerződés I–VIII. különcikkei helyére lépnek.

Már a 2-dik különcikkben mondatott, miszerint minden az 1857-ki évszámmal ellátott pénzek az új pénzsúly szerint veressenek. Ezen pénzek tehát már most forgalomba jutnak, e mellett azonban még 1859. január 1-ig az eddigi pénzek is folynak. Austriában tehát 1858. végén a pénzügy átalakítása a mindennemű arany-, ezüst- és papírpénzt illetőleg végre lesz hajtva.

Az új pénz-szerződés alapján következő ezüstpénzek fognak egész Némethonban törvényes forgalommal birni:

A) Egyleti pénzek.

- 1) Az egytalléros = $1\frac{1}{2}$ oszt. frt = $1\frac{3}{4}$ délnémet frt.
- 2) a kéttalléros = 3 „ „ = $3\frac{1}{2}$ „ „
- 3) Az eddigi tökéletes súlyú egy- és két-tallérosok.

B) Országos folyópénzek.

- 1) A kétforintos = $1\frac{1}{3}$ tallér = $2\frac{1}{3}$ d. n. frt.
- 2) az egyforintos = $\frac{2}{3}$ „ (20 e. gar.) = $1\frac{1}{6}$ d. n. frt (70 d. n. kr.).
- 3) az $\frac{1}{4}$ frtos = $\frac{1}{6}$ tallér (5 e. g.) = $\frac{7}{24}$ d. n. frt (17 $\frac{1}{2}$ d. n. kr.).

C) Váltópénzek.

- 1) $\frac{10}{100}$ frt (= 2 e. gar. = 7 d. n. kr.).
- 2) $\frac{5}{100}$ frt (= 1 e. gar. = $3\frac{1}{2}$ d. n. kr.).

A m. cs. kir. pénzügyministerium rendelete 1857-ki június 14-éről azt határozza, miszerint a drezdai szerződés (1838. július 30-án) szerint vert:

tallérosok, melyekből 14 darab = egy kölni márka finom ezüst, és a

kéttallérosok (a 14 talléros láb szerint) vagy $3\frac{1}{2}$ forintosok (a $24\frac{1}{2}$ frtos láb szerint), melyekből 7 tézsen egy kölni márka finom ezüstöt; továbbá az 1857-nek január 24-én létesült pénz-szerződés alapján vert

egyleti tallérosok (melyből 30 = 500 gram tiszta ezüstrrel) és a

kéttallérosok (15 darab = 500 gr. tiszta ezüst) 1857-nek július 1-jétől fogva a cs. k. pénztáraknál minden fizetésnél elfogadhatók.

Csak átlukasztott vagy sértett és a forgalom által súlyvesztett, valamint hamisított pénzek vannak az elfogadás alól kizárva.

1858-dik april 27-én kelt

császári nyiltparancs,

kiható a birodalom egész területére, melylyel a pénzforgalmi viszonyok s az új ausztriai pénzbecsnek a jogviszonyokrai alkalmazása szabályoztatnak:

MI ELSŐ FERENC JÓZSEF, Isten kegyelméből Austria Császára, Magyar és Csehország királya, Lombardia és Velence, Galiczia, Lodóméria és Illiria királya, Austria főhercege stb. stb. 1857. september 19-én kelt nyiltparancsunk (birod. törv. lap 169. sz.) 23. cikke nyomán, ministereink s birodalmi tanácsunk meghallgatása után, a pénzforgalmi viszonyokat s az új ausztriai pénzbecsnek a jogviszonyokrai alkalmazását, birodalmunk egész területére nézve következő határozatok által találjuk szabályozandóknak:

1. §. Az 1857. september 19-kén kelt nyiltparancsunkkal (birodalmi törvénylap 169. sz.) rendelt országos pénzláb, mely szerint egy font szinezüstből 45 forint veretik, „ausztriai pénzbecs“ nevezet alatt, 1858. november 1-jétől fogva egyedüli törvényes pénz- és számítási láb, s a kizáró törvényes országos pénzbecs (Valuta) alapja leend az összes birodalomra nézve. Ezen időponttól fogva minden más pénzbecsek hatályon kívül lépnek.

2. § 1858. november 1-jétől fogva birodalmunkban minden állami bevételek és kiadások, a mennyiben azok meghatározott pénznemben nem fizetendők, az új ausztriai pénzbecsben állapítatnak meg, s közpénztáraink és hivatalaink minden számadásai csak ezen pénzbecsben vezetendők.

3. §. 1859. január 1-jétől fogva a községeknek, nem különben az állam különös fölügyelete alatt álló, közcélokra alakult

tületeknek, egyleteknek és intézeteknek, jelesen bankoknak, pénz- és hitelintézeteknek, vaspályavállalatoknak sat. minden könyvei és számadásai ausztriai pénzbecsben vezetendők. A politikai hatóságok kötelesek a törvényesen megengedett közigazgatási intézkedések által ezen határozat megtartásáról gondoskodni.

4. §. Ha 1858. november 1-jétől fogva a törvényekben, rendeletekben, közhatóságok hirdetményeiben vagy intézkedéseiben pénzösszegekről van szó, a nélkül hogy egy bizonyos pénznem vagy pénzbecs lenne megnevezve, azok mindig ausztriai pénzbecsben értendők.

Ez áll azon birói határozatokra nézve is, melyek polgári jogügyekben a bíróságnál 1858. november 1-jétől fogva benyújtott keresvény vagy kérvény folytán keletkeznek.

Az ezen nap előtt benyújtott keresvények vagy kérvények fölötti határozatok tekintetében az eddigi törvényes elrendezések veendők zsinórmértékül.

Az 1858. november 1-jétől fogva kötendő jogügyletekre nézve, ha egy bizonyos pénzbecs nincs megnevezve, a törvényes vélelem az ausztriai pénzbecs mellett harcol, a mennyiben jogerejű bizonyítékok által nem tanusittatik azon célzat, hogy a felek más pénzbecset akartak megállapítani.

5. §. Mindazon kötelezettségek, melyek 1858. november 1-je előtt keletkezett magán-jogcímen alapulnak s az alább nevezett pénzbecsek (Valuták) valamelyikére szólnak, de csak ezen időpont után jönnek teljedsébe, az új ausztriai pénzbecsben következő mérték szerint teljesítendők: 100 frt. conventiós pénzben (20 frt.

pénzláb)	105 frtjával.
100 frt. ugynevezett bécsi becsben	42 „
100 „ „ birodalmi becsben (24 frtos pénzláb)	87 ⁵⁰ / ₁₀₀ frtj.
100 Lira Austriache	35 frtjával.
100 frt. a krakói területben divatozó lengyel becsben	35 frtjával.

Oly kötelezettségek, melyek azon régibb pénzbecsekre (Valutákra) szólnak, a melyeknek a 20 frtos pénzlábhoz vagy a Lira Austriaca-hoz aránya törvényesen meg van állapítva, ezen

arány s az új pénzbecshezi főnebbi mérték szerint, az új pénzben teljesítendők.

Egy külön hirdetmény által közhirrre fognak tétetni az eddigi pénzbecseknek az új ausztriai pénzbecshezi arányát mutató visszavezetési táblák, melyek zsinórmértékül szolgálndnak mindazon esetekben, a melyekben ezen pénzbecsek valamelyike az új pénzbecsre változtatandó át.

6. §. Az államadósságot tárgyazó minden kötelezettségekre, 1858. nov. 1-től fogva az 5. §-ban rendelt mérték alkalmazandó. Ugyanazon mérték szerint teljesítendők 1858. nov. 1-től fogva az állam minden egyéb kötelezettségei s az állam számára minden szolgáltatások is, mig ezen kötelezettségek vagy szolgáltatások számszerű összege törvények vagy rendeletek által az austriai pénzbecsben nem állapítatik meg.

Ugyanez tartandó meg mindazon nem az államot, hanem közpénzalapokat vagy intézeteket, községeket vagy más erkölcsi avvagy természeti személyeket illető, vagy azok által teljesítendő fizetésekre nézve is, melyeknél az 1858. oct. 31-ke után teljesítendő kötelezettség címe valamely törvényen vagy rendeleten alapul.

7. §. Az eddig belföldön vert aranypénzeknek törvényes országos pénzi minősége s a külföldön vert aranypénzeknek törvényes forgalma, a mennyiben az eddig meg volt engedve, 1858. július 1-jétől fogva megszűnik.

8. §. Oly fizetések, melyek 1858. november 1-je előtt keletkezett jogcimből, világosan kikötött, meghatározott számu darab aranyakban járnak, ily aranyakban teljesítendők.

Oly fizetések, melyek 1858. július 1-je előtt keletkezett jogcimből „aranyban“ vagy „meghatározott arany pénznemben“ járnak, az eddigi törvényes határozatokhoz képest teljesítendők.

9. §. Oly fizetések, melyek meghatározott külföldi ezüst pénznemben járnak, 1858. november 1-je után is ugyanazon külföldi ezüst pénznemben teljesítendők.

Azon fizetések, melyek oly kölcsönökön alapulnak, a melyekre nézve a kamatolásnak s a visszafizetésnek az 1856. február 7-én kelt császári rendelet (birod. törv. lap 21. sz.) folytán vala-

mely meghatározott belföldi ezüst pénzben vagy általában pengőpénzben kell történnie, a kikötött pénznek a szerződés-korosi törvényes értéke s az ezen nyiltparancs 5. §-ban megá-lapított mérték szerint, az új ausztriai pénzbecsben számítandók s 1858. november 1-től fogva vagy az új ausztriai becs szerinti ezüstpénzben, vagy pedig régibb verésű pénzben, ennek jelen nyiltparancsban megállapított értéke szerint teljesítendő.

A lombard-velencei királyságban, melyben az 1856. febr. 7-én kelt császári rendelet nem bir kötelező erővel, az 1858. nov. 1-től fogva teljesítendő fizetések tekintetében hasonlókép ezen rendelkezések szerint kell eljárni.

10. §. Minden az ugynevezett bankbecsre szóló, valamint mindazon fizetések is melyeknél az 1848. jun. 2-án kelt nyiltpa-rancs s az 1856. február 7-én kelt császári rendelet (birod. törv. lap 21. sz.) folytán a szabadalmazott ausztriai nemzeti bank je-gyei a conventió s pénz teljes névszerinti értékében elfogadandók, további intézkedésig még ezentúl is ily módon teljesíttethetnek.

11. §. Minden az 1857. szeptember 29-én kelt nyiltparancs-ban rendeltől különböző pénzláb szerint vert ezüstpénzek és vál-tópénzek, melyek jelenleg törvényes érvénynyel birnak, mihelyest lehetségesnek és célszerűnek látszik, pénzügyi ministerünk kü-lönös rendeletei által behuzandók s forgalmon kívül teendő.

A levantei tallérok törvényes értéke s a külföldi ezüstpén-zeknek eddig megengedett törvényes forgalma 1858. november 1-jétől fogva megszűnik.

12. §. 1858. november 1-jétől fogva az alább elősorolt pénz-nemek, azon időpontig, míg azok mindegyike a forgalomból ki nem vétetik, az ausztriai pénzbecs szerint következő törvényes értékkel birandnak, s ezen értékben mindenki által elfogadandók.

1. A 2 forintos vagy Scudo	2 frt. 10 századr.
2. az 1 „ „ $\frac{1}{2}$ „	1 „ 5 „
3. a $\frac{1}{3}$ „ „ „ újabb verésű huszas $\frac{9}{10}$ finomságu s a Lira Aus-triaca	— „ 35 „
4. „ $\frac{1}{3}$ „ „ „ régibb verésű huszas $\frac{9}{10}$ lat finomságu	— „ 34 „
5. „ $\frac{1}{6}$ „ „ „ 10 krajczáros s a $\frac{1}{2}$ Lira	— „ 17 „

6. „	$\frac{1}{12}$	forint. v. Sc. 5 krajcáros s a $\frac{1}{4}$ Lira	—	frt. 8.5 századr.
7. „	$\frac{1}{20}$	„ „ 3 „	—	„ 5 „
8. a		koronás tallér	2	„ 30 „
9. „	$\frac{1}{2}$	„ „	1	„ 12 „
10. „	$\frac{1}{4}$	„ „	—	„ 55 „

Ezüst váltópénz.

11. A 6 krajcáros 1848., 1849. évszámmal	—	„ 10 „
--	---	--------

Réz váltó pénzek.

12. A 2 krajcáros	—	„ 3 „
13. az 1 „ és az 5 centesimo	—	„ 1.5 „
14. a 8 centesimo	—	„ 1 „
15. a $\frac{1}{2}$ krajcáros s az 1 centesimo.	—	„ 0.5 „

13. §. A mennyiben a szabadalmazott ausztriai nemzeti banknak a conventiós (20 frtos) pénzláb szerinti ezüstpénzről szóló jegyei a főnálló törvények szerint készpénz helyett elfogadandók, ezen bankjegyek mindaddig, míg be nem huzatnak, azon összeg helyett, a melyről szólnak, ausztriai pénzbecsben azon mérték szerint birandnak érvénynyel, a melyhez képest 105 frt. ausztriai pénzbecsben, 100 frtot tesz conventiós (20 frtos) pénzláb szerint.

14. §. Az 1857. september 19-én kelt nyiltparancsunk folytán vert egyleti pénzeknek (egyleti egy és két tallérosoknak) minden állami, községi, alapítványi s más közpénztáraknál, nemkülönbben a magán forgalomban, jelesen váltófizetéseknel is, ausztriai pénzbecsben $1\frac{1}{2}$ frtot s illelőleg 3 frtot tevő teljes értékük szerinti elfogadását senkinek s még akkor sem szabad megtagadnia, ha a fizetés-kötelezettség meghatározott ausztriai pénznemre szól.

Egyleti pénzre szóló fizetési kötelezettségek egyleti pénzben teljesítendőek.

15. §. Az 1857. jan. 24-én kelt pénzszerződvényben részt vett vagy ahhoz csatlakozott államoknak ezen szerződvényhez képest vert egyleti egy és két tallérosai a belföldön vert egyleti egy és két tallérosokkal minden tekintetben egyenlőknek tekintetnek.

16. §. A német vámegyleti államok által az 1838. julius

30-án kelt pénzgyezvényhez képest egyleti pénzminőségben eddigelő vert kéttallérosok (a $24\frac{1}{4}$ frtos pénzláb szerint $3\frac{1}{2}$ frtosok) a belföldön vert egyleti két tallérosokkal minden tekintetben egyenlőknek tekintetnek.

17. § Az 1857. január 24-én kelt pénzszerződvényben részt vett államoknak a tizennégy talléros pénzláb szerint vert tallérosai, ausztriai pénzbecs szerint $1\frac{1}{2}$ frt értékben a birodalom egész területében ép oly korlátlan érvényességgel bírnak, mint az ausztriai országos pénzek.

18. § Senki sem köteles oly összeg fizetését, melynek értéke $\frac{1}{4}$ frtot vagy annál többet tesz, váltópénzben elfogadni. Ellenben nem szabad a váltópénz elfogadását megtagadni, ha a teljesítendő fizetés $\frac{1}{4}$ frtnál kevesebbet tesz, vagy ha $\frac{1}{4}$ frtnál csekélyebb összeg egyenlítettő ki.

19. §. Pénzügyi miniszterünk meg fogja határozni azon pénztárákat, a melyeknél kívánat folytán az ausztriai váltópénzek országos pénzzel váltatnak föl, ha a kicserélendő összeg ezüst váltópénzben 40 frtnál, rézváltópénzben pedig 10 frtnál kevesebbet nem tesz.

20. §. Az 1857. január 24-én kelt pénzszerződvényben részt vett vagy ahhoz csatlakozott államok által ezen szerződvényhez képest vert koronák és félkoronák a belföldön vert egyleti aranypénzekkel, úgy az állampénztáraknál mint a közforgalomban is minden tekintetben egyenlőknek tekintetnek, úgy hogy közöttük s a belföldön vert egyleti aranypénzek között nem szabad különbséget tenni

21. §. Az állam különös fölügyelete alatt álló közintézeteknek, jelesen pénz- s hitelintézeteknek és bankoknak nem szabad valamely általuk teljesítendő fizetésre nézve, annak választását ezüstben vagy aranyban az ezüsthözi előre meghatározandó értékarány szerint maguknak kikötni

Az arany és ezüst közötti választásnak ezen tilalom ellenére kikötött föntartása érvénytelen, s a fizetés a törvényes országos pénzbecsben teljesítendő.

22. §. Pénzügyi miniszterünk fölhatalmaztatik, miszerint a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg:

1. Határozza meg azon értéket, melyen túl a birodalmunk-

ban folyamatban levő, külföldön vert arany és ezüstpénzeket fizetésül sem adni, sem pedig elfogadni nem szabad.

2. Határozza meg az állam üzlete alatt létező azon forgalmi és iparintézeteket, melyeknél jövőre a fizetés bel- és külföldön vert aranypénzekben kivételesen megengedtetik, s azon értéket, melyben azok ezüstpénz helyett fizetésül elfogadtnak.

23. §. Jelen nyiltparancs végrehajtásával pénz- és igazságügyi minisztereink vannak megbízva.

Kelt fő- és székvárosunkban Bécsben ezer nyolczszáz ötvennyolczadiki april 27-én, uralkodásunk tizedik évében.

Ferencz József s. k. (P. H)

Gróf Buol-Schauenstein s. k. Báró Bruck s. k.

Gróf Nádasdy s. k.

Legfelsőbb rendeletre

B. Ransonnet s. k.

1858. april 27-én kelt

c s á s z á r i r e n d e l e t,

kötelező minden koronaországokra, a bécsi becs szerinti papirospénz behuzása s az állam által kibocsátott minden egyéb pénzjegyek beváltásairai határidő meghosszabbítása iránt.

Minthogy az 1857. jan. 24-én kelt pénzszerződvény (birod. törv. lap 101. sz.) szerint az ausztriai országos pénzbecs behozatalával minden más pénzbecs eltörlendő, ennél fogva minisztereim s birodalmi tanácsom meghallgatása után következőket rendelem:

1. 1858. julius 1-jétől fogva, az 1811. febr. 20-kán kelt nyiltparancshoz képest kibocsátott bécsi becs szerinti papirpénz a birodalom egész területén a forgalomból kivéttetik, s ehézképest az említett naptól fogva se az országfejedelmi pénztáraknál, se

se pedig a magán-forgalomban fizetési eszközül nem használ-
tathatik.

2. Ezen időpontig a bécsi becs szerinti papirospénz még minden fizetéseknel és pedig oly fizetéseknel, melyek conventiós pénzben teljesítendők, azon arányban, mely szerint 250 frt bécsi becsben 100 conventiós frtot tesz, elfogadandó.

Pénzügyi miniszterem intézkedni fog az iránt, hogy ezen papirpénz minden országfejedelmi pénztáraknál, 1858. october végeig pedig még az országos pénztáraknál, a fönemlített arány szerint conventiós pénzvel (illetőleg bankjegyekkel) váltassék föl.

3. A ki a fönálló törvényekhez képest valamely fizetést bécsi becs szerint papirospénzben köteles teljesíteni, mindaddig, mig a 20 frtos láb szerinti pénzbecs törvényesen létezik, a fizetést ezen pénzbecsben azon arány szerint, melyhez képest 250 frt bécsi becsben 100 conventiós frtot tesz, azután pedig csak ausztriai országos pénzbecsben teljesítheti, még pedig azon arány szerint, melyhez képest 100 frt. bécsi becsben 42 frtot tesz új ausztriai becsben.

4. Kegyelemből megengedem, hogy az állam által 1848. év óta kibocsátott s pénzügyi miniszterem által behuzott különféle pénzjegyek beváltása, pénzügyi miniszterem által, de csak 1858. julius 1-eig, még megengedtetthessék, minthogy akaratom az, hogy ezen naptól fogva az említett pénzjegyek közül egy se legyen többé forgalomban.

Bécs, 1858. april 27-kén.

Ferencz József s. k. (P. H.)

Gróf Buol-Schauenstein s. k. Bátor Bruck s. k.

Legfelsőbb rendeletre

B. Ransonnet.

Megjegyzendők.

A kiskereskedésre nézve mindenesetre nagy fontossággal bír azon legfelsőbb parancs és határozat, melynél fogva az eddigi „egy krajcár“ $1\frac{1}{2}$ új krajcárnak számítandó. E szerint 60 p. krajcárért csak 90 új krajcár jutna holott az eddigi frt vagy 60 krajcár egyértékű 105 új krajcárral, a mi a következő arány szerint

$$90 : 15 = 100 : x$$

$$x = 16\frac{2}{3} \% \text{-különbséget tészén.}$$

E szerint az eddig váltópénznek új váltópénzre beváltása $16\frac{2}{3} \%$ veszteséget okozna. Még nagyobb-nak látszik a veszteség belértékben, ha tekintetbe veszszük miszerint eddig 1 osztrák mázsa vörösrézből $106\frac{2}{3}$ frt rézváltópénz veretett, ezentúl pedig egy vámmáza vörösrézből, a pénzszerződés alapján, 168 új frt fog veretni, mert a láncszabály szerint ügyelvén arra, miszerint 112 vám $\text{fl} = 100$ osztrák fl és 21 új frt = 20 eddigi frt, következő eredményre jutunk :

új kraj. x	60 eddigi krajcár
------------	-------------------

60	1 „ frt
----	---------

$106\frac{2}{3}$	100 osztrák fl vörösréz
------------------	----------------------------------

100	112 vámfont „ „
-----	-----------------

100	168 új frt
-----	------------

1	100 „ krajcár.
---	----------------

$$x = \frac{112, 60, 100, 168, 100}{60, 106\frac{2}{3}, 100, 100}$$

$$x = \frac{7, 168, 3}{20} = 176,9 \text{ új krajcár}$$

E szerint tehát 60 eddigi krajcár rézpénzben egy-értékű 167,9 új krajcárral. Ha azonban tekintetbe veszünk mily roppant költséggel jár az új vörösréz pénz verése, és hogy az leginkább az álladalmi pénztárakba visszafoly és végre senki az $\frac{1}{4}$ frtnál nagyobb fizetést rézpénzben elfogadni nincs kötelezve, azonnal kitűnik, hogy e szerint valóban csak némileg vannak a verési költségek fedezve.

2-or A kis kereskedő, új árai szabályozásánál, az e füzet végén mellékelt táblám használatára van utalva. Így például ha eddig valamely árucikk fontját 48 eddigi krajcáron adott el, azt ezentúl 84 új krajcáron kell eladnia, sőt

3-or ha a rézpénz beváltásánál történendő veszteségét is beszámítani kívánja, az árt még $\frac{1}{6}$ -al följebb kellend emelni, mert a beváltásnál $16\frac{2}{3}\%$ levonás $\frac{1}{6}$ részt tesz. Így előbbi példánkban az új árt nem 84, hanem ehhez még ennek $\frac{1}{6}$ -át adva tehát 84 és $14=98$ új krajcárra kell tennie

4-er látni, miszerint ezen említett rendszabály leginkább fogja az eddigi rézpénz beváltását elősegíteni, mert az új rézpénz $16\frac{2}{3}\%$ -nyi előnnyel fog bírni, és mindenkitől szivesebben vétetni, mint az eddigi rézpénz; a mely tárgyért eddigi rézpénzben $116\frac{2}{3}$ új krajcárt a 3-dik pontnak tekintetbe vétele után, fizetni kellene, új rézpénzben 100 új krajcár elegendő.

A legutolsó birodalmi törvénylapban megjelent tábla, mely a pengő pénznek új osztrák pénzre való változtatására szolgál, tökéletesen megegyez az általam kiszámított táblával, miért is azon táblák, melyek e munka első kiadásában a dr Lakner munkája nyomán idéztettek, mint fölöslegesek és a legfensőbb határozattal tökéletesen meg nem egyezők elhagyattak. A következő tábla arra szolgál, új pénzt eddigi pengő pénzre átszámítani:

$$\frac{100}{100} = \frac{100}{100} = 1$$

új kraje.	p. pénzben.	kr. fill.	új forint	frt	p. p.	kr. fill.
$\frac{1}{2}$	"	—	1	0	"	57 $\frac{4}{7}$
1	"	—	2	1	"	54 $1\frac{1}{7}$
2	"	1	3	2	"	51 $1\frac{5}{7}$
3	"	1	4	3	"	48 $2\frac{2}{7}$
4	"	2	5	4	"	45 $2\frac{6}{7}$
5	"	2	6	5	"	42 $3\frac{3}{7}$
6	"	3	7	7	"	37
7	"	4	8	8	"	34 $1\frac{4}{7}$
8	"	4	9	9	"	31 $1\frac{1}{7}$
9	"	5	10	19	"	2 $3\frac{5}{7}$
10	"	5	20	28	"	34 $1\frac{3}{7}$
20	"	11	30	38	"	5 $2\frac{1}{7}$
30	"	17	40	47	"	37
40	"	22	50	57	"	8 $2\frac{2}{7}$
50	"	28	60	66	"	40 —
60	"	34	70	76	"	11 $1\frac{4}{7}$
70	"	40	80	85	"	42 $3\frac{2}{7}$
80	"	45	90	95	"	14 $1\frac{5}{7}$
90	"	51	100	952	"	22 $3\frac{3}{7}$
100	"	57	1000			

Miután hazánk sok vidékén még váltó pénzben számítnak, itt következik egy tábla, mely a bécsi váltó pénznek új pénzre való át számítására szolgál.

vált. pénz	ér	új pénzben	vált. pénz	ér	új pénzben
$\frac{1}{2}$ kr.		$\frac{7}{20}$ újkr.	1 frt		0 frt 42 kr.
1 "		$\frac{7}{10}$ "	2 "		0 " 84 "
2 "		$1\frac{4}{10}$ "	3 "		1 " 26 "
3 "		$2\frac{1}{10}$ "	4 "		1 " 68 "
4 "		$2\frac{8}{10}$ "	5 "		2 " 10 "
5 "		$3\frac{1}{2}$ "	6 "		2 " 52 "
6 "		$4\frac{1}{5}$ "	7 "		2 " 94 "
7 "		$4\frac{3}{10}$ "	8 "		3 " 36 "
8 "		$5\frac{3}{5}$ "	9 "		3 " 78 "
9 "		$6\frac{3}{10}$ "	10 "		4 " 20 "
10 "		7 "	20 "		8 " 40 "

vált. pénz ér	új pénzben	vált. pénz ér	új pénzben
20 kr.	14 újkr.	30 frt	12 frt 60 kr.
30 „	21 „	40 „	16 „ 80 „
40 „	28 „	50 „	21 „ — „
50 „	35 „	60 „	25 „ 20 „
60 „	42 „	70 „	29 „ 40 „
		80 „	33 „ 60 „
		90 „	37 „ 80 „
		100 „	42 „ — „
		1000 „	420 „ — „

5-ör Miután 21 új forint egyértékű 20 eddigi forinttal, következő egyszerű szabályok alkalmazhatók a pénzérték átszámításánál :

a) Ha eddigi forintokat akarok új pénzértékben kifejezni, azokat 5 el szorzom és a két jobb szélső jegyet új krajcárok gyanánt elvágom, a baljegyek forintokat adnak. Ezen összeg az eddigi forintokhoz adva, a megfelelő új forintok számát szerzi meg.

Példa 835 pengőfrt mennyit ér új pénzben?

835	a 835 hez 41,75 öt azaz	835
5	41 frt 75 krt új pénzben adva	41,75
<u>4175</u>	876 frt 75 krt nyerünk új pénzben.	<u>876,75</u>

Példa 3842 p. frt. mennyit ér új pénzben?

3842	3842
5	192,10
<u>192,10</u>	<u>4034,10</u>

azaz új pénzben: 4034 frt 10 új krc.

Egy más mód következőben áll:

Ha az eddigi forintokhoz ezek $\frac{1}{20}$ -át adjuk a megfelelő új pénzt nyerjük. Megjegyzendő miszerint az osztásból nyert két első tizedes tört-jegy új krajcárt jelent.

Példa. 3187 pfrt, megnyit ér új pénzben?

$$3187 : 20 = 159,35 \text{ ezt } 3187\text{-hez adva}$$

$$\begin{array}{r} 118 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 187 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 70 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 100 \\ \hline \end{array}$$

$$3187$$

$$\begin{array}{r} 159,35 \\ \hline \end{array}$$

Eredmény 3346 frt 35 új kr.

b) Ha új frtot kell pfrtokra átváltoztatni, az új frtok számából azok $\frac{1}{21}$ -ed részét levonom.

Példa: 928 új frt hány eddigi frt?

$$928 : 21 = 44,19$$

$$\begin{array}{r} 88 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 40 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 190 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \dots \\ \hline \end{array}$$

$$928,00$$

$$\begin{array}{r} 44,19 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 883,81 \text{ frt pengő} \\ \hline \end{array}$$

$$60$$

$$\begin{array}{r} 48,60 \\ \hline \end{array}$$

azaz 883 frt $48\frac{6}{10}$ kr. p. p.

Példa: 756 új frt hány frt pengő?

$$756 : 21 = 36$$

$$\begin{array}{r} 126 \\ \hline \end{array}$$

„„„

$$756$$

$$\begin{array}{r} 36 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 720 \\ \hline \end{array}$$

tehát 720 frt p. p.

c) Ha mostani pengő krajcárt akarunk új krajcárokra változtatni, és a legmagasb patens azon határozatát alapul használni, melynél fogva a beváltásnál 1 p. k = $1\frac{1}{2}$ új krajcár, az eddigi krajcárok számához meg ezek felét kell adni.

Példa: 35 eddigi krért beváltáskor hány új krajcár fog adatni?

35-hez 35-nek felét adván, leend:

$$35$$

$$\begin{array}{r} 17\frac{1}{2} \\ \hline \end{array}$$

$$52\frac{1}{2} \text{ új kr.}$$

Példa: 8 pengő kr. hány új krajcár?

$$8$$

$$\underline{4}$$

Felelet:

12 új krajcár

d) Ha azonban tekintettel vagyunk arra, hogy 4 peng. kr. = 7 új krral, eddigi krajcárt úgy változtatunk új krajcárra, ha a p. krajcárok számát 7-el szorozzuk és e szorzatot 4-el osztjuk.

Példa: 35 eddigi krajcár hány új krajcár?

$$35 \times 7$$

$$\underline{245 \text{ ezt osztva } 4\text{-el}}$$

$$245 : 4 = 61 \frac{1}{4} \text{ új kr.}$$

$$\text{,,,,} \underline{5}$$

$$1$$

Példa: 8 p. krajcár hány új krajcár?

$$8 \times 7$$

$$\underline{56 : 4} = 14$$

Példa: 10 eddigi kr. hány új krajcár?

$$10 \times 7$$

$$\underline{70 : 4} = 17 \frac{2}{4} \text{ vagyis } 17 \frac{1}{2} \text{ új kr.}$$

e) Új krajcárt pedig úgy számítunk át pengő krra, ha azok számát 4-el szorozzuk, e szorzatot pedig 7-el osztjuk.

Példa 89 új kr. hány mostani krajcár

$$89 \times 4$$

$$\underline{356 : 7} = 50 \frac{6}{7} \text{ mostani krajcár.}$$

Példa: 17 új kr. hány mostani krajcár?

$$17 \times 4$$

$$\underline{68 : 7} = 9 \frac{5}{7} \text{ mostani kr.}$$

f) Ha az átszámítást a legmagasb patens határozata szerint visszük végbe az új krajcárok számából ezek $\frac{1}{3}$ -át levonván, kapjuk a megfelelő eddigi krajcárok számát.

Példa: 39 új kr. hány eddigi krajcár.

39

levonva ebből 13-at

ered 26 pengő krajcár.

g) Érdeklél bir néhány külföldi pénznek értékét új osztrák pénzben kifejezve tudni, mire nézve a főbb külföldi pénzek értéke, mely természetesen a szintartalom és nemes érc-súlyra van alapítva, következnek:

1 délnémet <i>forint</i>	0 frt 85,72 új kr.
1 porosz <i>tallér</i>	1 „ 50 „ „
1 brasíliai <i>milreis</i>	1 „ 14 „ „
1 chinai <i>tael</i>	3 „ — „ „
1 dán <i>tallér</i>	1 „ 13,5 „ „
1 francia <i>frank</i>	— „ 40,5 „ „
1 görög <i>drachma</i>	— „ 36,17 „ „
1 angol <i>korona</i> mely 5 <i>shilling</i>	2 „ 25 „ „
1 hamburgi <i>mark banko</i>	— „ 76,375 „ „
1 „ „ <i>courant</i>	— „ 61,77 „ „
1 romai <i>scudo</i>	2 „ 15 ¹ / ₄ „ „
1 mexicói <i>piaster</i>	2 „ 17 „ „
1 nápolyi <i>ducato</i>	1 „ 75 „ „
1 hollandiai <i>frt</i>	— „ 86,3 „ „
1 amerikai <i>dollár</i>	2 „ 14 ¹ / ₂ „ „
1 norwegi <i>species-tallér</i>	2 „ 28 „ „
1 keletindiai <i>rupia</i>	— „ 98 „ „
1 amerikai <i>dollár</i>	2 „ 16,73 „ „
1 portugál <i>milreis</i>	2 „ 43,29 „ „
1 orosz ezüst <i>rubel</i>	1 „ 61,77 „ „
1 szardíniai <i>lira</i>	— „ 40,41 „ „
1 svéd <i>tallér</i>	2 „ 29,25 „ „
1 spanyol <i>piaster</i>	2 „ 7 „ „
1 „ <i>real de vellon</i>	— „ 11 ³ / ₈ „ „
1 török <i>piaster</i>	— „ 9 ¹ / ₃ „ „

A füzet végén két kamattábla látható, melynek használata magából érthető.

Weninger tanár táblája, mely az eddigi pénznek új pénzre való változtatására szolgál.

Mostani krajczár	ér új krajcárt	Mostani krajczár	ér új krajcárt	Mostani krajczár	ér új krajcárt	Mostani krajczár	ér új krajcárt
$\frac{1}{4}$	$\frac{7}{16}$	$8\frac{1}{2}$	$14\frac{7}{8}$	24	42	47	$82\frac{1}{4}$
$\frac{1}{3}$	$\frac{7}{12}$	9	$15\frac{3}{4}$	25	$43\frac{3}{4}$	48	84
$\frac{1}{2}$	$\frac{7}{8}$	$9\frac{1}{2}$	$16\frac{5}{8}$	26	$45\frac{1}{2}$	49	$85\frac{3}{4}$
$\frac{2}{3}$	$1\frac{1}{6}$	10	$17\frac{1}{2}$	27	$47\frac{1}{4}$	50	$87\frac{1}{2}$
$\frac{3}{4}$	$1\frac{5}{16}$	$10\frac{1}{2}$	$18\frac{3}{4}$	28	49	51	$89\frac{1}{4}$
1	$1\frac{3}{4}$	11	$19\frac{1}{4}$	29	$50\frac{3}{4}$	52	91
$1\frac{1}{4}$	$2\frac{3}{16}$	$11\frac{1}{2}$	$20\frac{1}{8}$	30	$52\frac{1}{2}$	53	$92\frac{3}{4}$
$1\frac{1}{3}$	$2\frac{1}{3}$	12	21	31	$54\frac{1}{4}$	54	$94\frac{1}{2}$
$1\frac{1}{2}$	$2\frac{5}{8}$	$12\frac{1}{2}$	$21\frac{7}{8}$	32	56	55	$96\frac{1}{4}$
$1\frac{3}{4}$	$3\frac{1}{16}$	13	$22\frac{3}{4}$	33	$57\frac{3}{4}$	56	98
2	$3\frac{1}{2}$	$13\frac{1}{2}$	$23\frac{5}{8}$	34	$59\frac{1}{2}$	57	$99\frac{3}{4}$
$2\frac{1}{2}$	$4\frac{3}{8}$	14	$24\frac{1}{2}$	35	$61\frac{3}{4}$	58	$101\frac{1}{2}$
3	$5\frac{1}{4}$	$14\frac{1}{2}$	$25\frac{3}{4}$	36	63	59	$103\frac{1}{4}$
$3\frac{1}{2}$	$6\frac{1}{8}$	15	$26\frac{1}{4}$	37	$64\frac{3}{4}$	60	105
4	7	$15\frac{1}{2}$	$27\frac{1}{8}$	38	$66\frac{1}{2}$		
$4\frac{1}{2}$	$7\frac{7}{8}$	16	28	39	$68\frac{1}{4}$		
5	$8\frac{5}{8}$	17	$29\frac{3}{4}$	40	70		
$5\frac{1}{2}$	$9\frac{5}{8}$	18	$31\frac{1}{2}$	41	$71\frac{3}{4}$		
6	$10\frac{1}{2}$	19	$33\frac{1}{4}$	42	$73\frac{1}{2}$		
$6\frac{1}{2}$	$11\frac{3}{4}$	20	35	43	$75\frac{1}{4}$		
7	$12\frac{1}{4}$	21	$36\frac{3}{4}$	44	77		
$7\frac{1}{2}$	$13\frac{1}{8}$	22	$38\frac{1}{2}$	45	$78\frac{3}{4}$		
8	14	23	$40\frac{1}{4}$	46	$80\frac{1}{2}$		

Megjegyzendők:

1) Az új forint fel fog osztatni 100 új krajcárra vagy századrészre. 1 új „forint” ér mostani pénzben $57\frac{1}{2}$ krajcárt. Egy „negyedforintos” $14\frac{7}{8}$ krt. Egy „egyleti tallér” (Vereinsthaler), mely másfél forint, és 1 frt 50 új krajcárnak számítatik, ér mostani pénzben 1 frt $25\frac{5}{7}$ krajcárt. A poroszoknál ezen tallér 30 garasra osztatik, a miből látni, hogy egy garas tészen 5 új krajcárt.

2) 20 mostani forint tészen 21 új forintot, 4 kr. pedig 7 új krajcárt. Ha a tábla segédelmével valamely mostani forint és krajcároknak kifejezett összeget új pénzben akarunk kifejezni, a forintoknak megfelelő értéket külön, a krajcároknak megfelelő új krajcárt szintén külön kikeresem, a talált két értéket összeadván, a keresett új összeget nyerem. P é l d a. Mennyit ér új pénzben 1 arany (4 frt 30 krajcárnak számítva)? A 4 frtnak megfelelő érték a táblában 4 frt 20 új krajcár, a 30 krajcáré $52\frac{5}{10}$, e két szám összeadván, adja az arany értékét 4 frt $72\frac{5}{10}$ új krajcárt új pénzben.

Mostani forint	ér uj		Mostani forint		ér uj		Mostani forint		ér uj		Mostani forint	ér uj		Mostani forint	ér uj	
	forintot és	uj krajcárt	forintot és	uj krajcárt	forintot és	uj krajcárt	forintot és	uj krajcárt	forintot és	uj krajcárt		forint	forintot és		uj krajcárt	forint
1	1	5	24	25	20	47	49	35	70	73	50		93		97	65
2	2	10	25	26	25	48	50	40	71	74	55		94		98	70
3	3	15	26	27	30	49	51	45	72	75	60		95		99	75
4	4	20	27	28	35	50	52	50	73	76	65		96		100	80
5	5	25	28	29	40	51	53	55	74	77	70		97		101	85
6	6	30	29	30	45	52	54	60	75	78	75		98		102	90
7	7	35	30	31	50	53	55	65	76	79	80		99		103	95
8	8	40	31	32	55	54	56	70	77	80	85	100			105	—
9	9	45	32	33	60	55	57	75	78	81	90	200			210	—
10	10	50	33	34	65	56	58	80	79	82	95	300			315	—
11	11	55	34	35	70	57	59	85	80	84	—	400			420	—
12	12	60	35	36	75	58	60	90	81	85	5	500			525	—
13	13	65	36	37	80	59	61	95	82	86	10	600			630	—
14	14	70	37	38	85	60	63	—	83	87	15	700			735	—
15	15	75	38	39	90	61	64	5	84	88	20	800			840	—
16	16	80	39	40	95	62	65	10	85	89	25	900			945	—
17	17	85	40	42	—	63	66	15	86	90	30	1000			1050	—
18	18	90	41	43	5	64	67	20	87	91	35	5000			5250	—
19	19	95	42	44	10	65	68	25	88	92	40	10000			10500	—
20	21	—	43	45	15	66	69	30	89	93	45	50000			52500	—
21	22	5	44	46	20	67	70	35	90	94	50	100000			105000	—
22	23	10	45	47	25	68	71	40	91	95	55	500000			525000	—
23	24	15	46	48	30	69	72	45	92	96	60	1,000000			1,050000	—

3) Egy 100 új krajcárnál nagyobb összegből igen könnyű kiszámítani a befoglalt új forint számát, t. i. csak a két jobb-szélső jegyet el kell vágni, és a balra maradó szám forintokat, az elvágott szám pedig a maradt új krajcárt adja. Például: 78964 új krajcár hány forintot tesz? 789 frtot és 64 új krajcárt.

4) Mint új aranyérem veretik a „k o r o n a” (Krone), értéke körülbelül 13 frt 80 új krajcár (13 frt $8\frac{1}{7}$ kr. mostani pénzben), és a „fél k o r o n a” értéke 6 frt 90 új krajcár (mostani pénzben 6 frt $3\frac{1}{7}$ kr.)

5) Matematikai pontossággal 100 mostani forint annyi mint 105,2415 új forint; azonban az átváltoztatás ezen viszony szerint a gyakorlati életben ki nem vihető.

Kamatábla.

5 0/0-el							6 0/0-el								
Tőke		K a m a t					Tőke		K a m a t						
		1 évre		1/2 évre		1 Lóra				1 évre		1/2 évre		1 hóra	
frt		frt	kr.	frt	u.k.	fr	u. k.	frt	frt	u.k.	frt	uk.	frt	u. k.	
1	—	5	—	2 1/2	—	5 5/12		1	—	6	—	3	—	1 1/2	
2	—	10	—	5	—	10 10/12		2	—	12	—	6	—	1	
3	—	15	—	7 1/2	—	15 15/12		3	—	18	—	9	—	1 1/2	
4	—	20	—	10	—	20 20/12		4	—	24	—	12	—	2	
5	—	25	—	12 1/2	—	25 25/12		5	—	30	—	15	—	2 1/2	
6	—	30	—	15	—	30 30/12		6	—	36	—	18	—	3	
7	—	35	—	17 1/2	—	35 35/12		7	—	42	—	21	—	3 1/2	
8	—	40	—	20	—	40 40/12		8	—	48	—	24	—	4	
9	—	45	—	22 1/2	—	45 45/12		9	—	54	—	27	—	4 1/2	
10	—	50	—	25	—	50 50/12		10	—	60	—	30	—	5	
20	1	—	—	50	—	8 4/12		20	1	20	—	60	—	10	
30	1	50	—	75	—	12 6/12		25	1	50	—	75	—	12 1/2	
40	2	—	—	1	—	16 8/12		30	1	80	—	90	—	15	
50	2	50	—	1 25	—	20 10/12		40	2	40	1	20	—	20	
60	3	—	—	1 50	—	25		50	3	—	1	50	—	25	
70	3	50	—	1 75	—	29 2/12		60	3	60	1	80	—	30	
80	4	—	—	2	—	33 4/12		70	4	20	2	20	—	35	
90	4	50	—	2 25	—	37 6/12		80	4	80	2	40	—	40	
100	5	—	—	2 50	—	41 8/12		90	5	40	2	70	—	45	
200	10	—	—	5	—	33 4/12		100	6	—	3	—	—	50	
300	15	—	—	7 50	—	1 25 4/12		300	18	—	9	—	—	1 50	
400	20	—	—	10	—	1 66 2/6		500	30	—	15	—	—	2 50	
500	25	—	—	12 50	—	2 8 2/6		700	42	—	21	—	—	3 50	
600	30	—	—	15	—	2 50		900	54	—	27	—	—	4 50	
700	35	—	—	17 50	—	2 91 1/6		1000	60	—	30	—	—	5	
800	40	—	—	20	—	3 33 2/6		3000	180	—	90	—	—	15	
900	45	—	—	22 50	—	3 75		5000	300	—	150	—	—	25	
1000	50	—	—	25	—	4 16 1/6		7000	420	—	210	—	—	35	
2000	100	—	—	56	—	8 33 2/6		9000	540	—	270	—	—	45	
3000	150	—	—	75	—	12 50		10,000	600	—	300	—	—	50	
4000	200	—	—	100	—	16 66 2/6									
5000	250	—	—	125	—	20 83 2/6									
6000	300	—	—	150	—	25									
7000	350	—	—	175	—	29 16 1/6									
8000	400	—	—	200	—	33 34 2/6									
9000	450	—	—	225	—	37 50									
10,000	500	—	—	250	—	41 66 1/6									

DE BALLAGI GEZA.

Ráth Mór könyvkereskedésében Pesten,

„a vastuskóhoz“ megjelent és kapható:

MAGYARORSZÁG CSALÁDAI

Czimerekkel és leszármazási táblákkal.

Irta

Nagy Iván.

I-ső kötet 2 ft. 40 kr., II-ik kötet 3 ft. 12 kr., a III-ik kötet, mely a C. D. betűket tartalmazza, most van folyamatban.

Előfizetés a 3-ik és 4-ik kötetre 4 pft.

NEMZETISÉG.

Irta **MOCSÁRY LAJOS**, a magyar társas élet szerzője.

Ára 1 f. 48 kr. p. p.

ESZMÉK

az életnap fogyatkozásai- s leáldoztáról.

Irta **Aszalay József**,

a portugál Krisztusrend vitéze, a luccai sz. Lajos-érdemkereszt tulajdonosa, a párisi statistikai tudós társaság tagja.

Ára 1 ft. 20 kr. pp.

AZ UJ ERDŐTÖRVÉNY

a polgári magánjog és nemzetgazdászati érdekek szempontjából.

Magyarázza **Mészáros Károly**.

Ára 1 f. p. p.

AZ URBÉRI HÁTRALÉKOK

körüli törvényes eljárás az 1857. sept. hó 26-káról kelt császári nyiltparancs s egyéb idevonatkozó törvények és rendeletek alapján

Mészáros Károlytól.

Ára 54 kr. p. p.

ERKÖLCSI PÉLDÁK.

Egyházi és világi népoktatóknak használatul, másoknak hasznos olvasmányul.

Gyűjté **Alvinczy Ferencz.**

Ára 2 ft. 40 kr. p. p.

EGY ÉVI HÁZASSÁG.

Regény **CARLÉN EMILIÁTÓL.**
Fordította **Horányi János.**

Ára 1 ft. p. p.

GILDE HAROLD

Byron után anyanyelvéből magyarra fordította **Bikersteth Johanka.**

Ára 3 fr. p. p.

EGY ALISPÁN

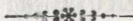
magyar korrajz. — Irta **VAS GEREBEN.** — 3 kötet 2 ft. 30 kr. p. p.

Egy galamb története

Történeti regény **Id. Dumas Sándortól**
Franciaiából fordították **Bereczk Béla** és **Hang Ferencz.**

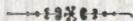
Ára 48 kr. p. p.

CECILIA.

Regény **Id. DUMAS SÁNDORTÓL.**

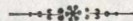
Franciaiából fordították **Bereczk Béla** és **Hang Ferencz.**
Két kötet. — Ára az I. és II. kötetnek együtt 1 fr. 20 kr. p. p.

TÖRÖK JÁNOS

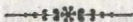
Publicistikai és nemzetgazdasági némely munkái.

34 n. 8 r. iv. Ára 3 ft. p. p.

SZÖLÖSZETI ÉS BORÁSZATI KÖZLEMÉNYEK

6 n. 8 r. füzet számos ábrával. Ára 4 fr. p. p.

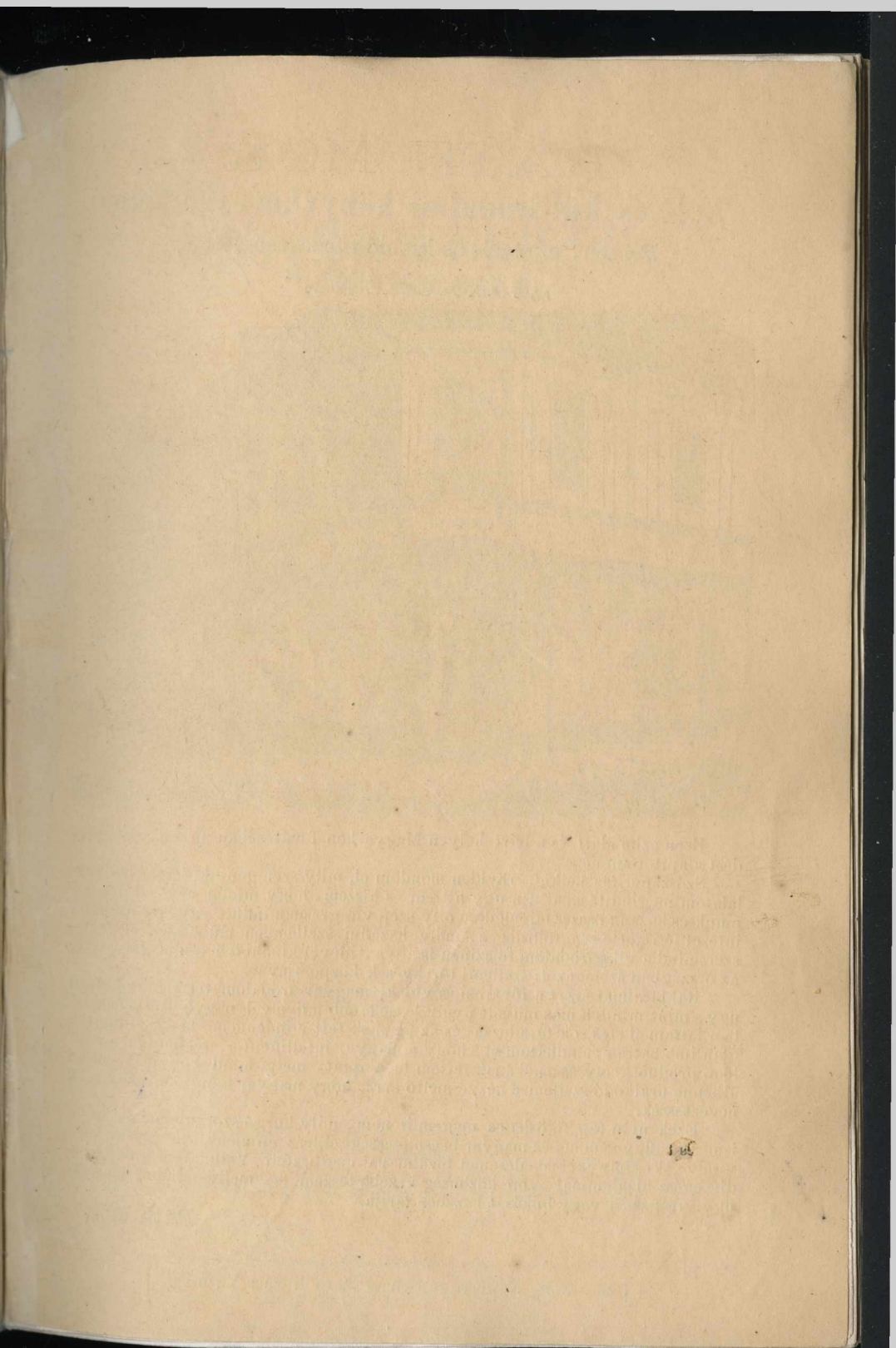
A gyümölcsfa-nyesés

Hardy J. A. becsületrend vitéze, és a Luxemburgi kert igazgatójától Párisban.
I. füzet.

Számos felvilágosító fametszetekkel.
Kiadja a kerti gazdaság szerkesztősége.

Ára 30 kr. p. p.

RÁTH MÓR

bel- és kül-irodalmi könyvkereskedése

Pesten, a váczi- és kishid-utca szögletén,

„A VASTUSKÓHOZ.”

Ezen czim alatt és a leirt helyen Magyarhon fővárosában uj könyvkereskedést alapítottam meg.

Szószaporítás nélkül, röviden mondom el, mily szempontok vezértek vállalatom megindításánál. En ugy hittem és hiszem, hogy midőn nemzeti irodalmunk és hazánk összes művelődése olly szép virágzásnak indult, egy oly irodalmi intézet létrejötte sem fölösleges, mely hazafiai szellemben működve, de egyszersmind a világirodalom fölszínén is állva, idővel kinöthetné tan magát szerte az országban szétágazott szellemi törekvések központjává.

Raktáraitam azért a fővárosi és vidéki magyar irodalom termékeivel épen ugy, mint minden más művelt nyelv legjelesebb műveivel nagyobb dimenziókban láttam el, és sok fáradozás, és az ügynek tett mindennemű nagy áldozatok után ime bátran mondhatom el, hogy a magyar intelligentia székhelyén a szellemi productio oly csarnokának tettem le alapját, mely mind külsejére, mind a benne uralkodó szellemre nézve méltó arra, hogy magyar könyvkereskedésnek nevezessék.

Ezek után tán fölösleges megemlítenem, mily buzgó szorgalommal, lelkiismeretes figyelemmel és magyar becsületességgel lesz mindenkinek érdeke képviselve, ki könyvkereskedésemet bizalmával megtisztelti. Vállalatom jövőjét pedig egész bizalommal azon közönség kezébe teszem le, melly minden magyar ügy virágzását vagy bukását kezében tartja.

Ráth Mór.

